

Biblioteken som mötesplats

–Beskrivningen av ett integrationsprojekt i inledningsfasen

Magisterutbildningen i biblioteks- och informationsvetenskap

Av Nina Grensjö

Handledare Christer Karlsson

Student

Magisterprogrammet i Biblioteks- och informationsvetenskap

Magisteruppsats, 15 hp

Vt 2011

Handledare: Christer Karlsson

Innehållsförteckning

1, Sammanfattning	
2, Inledning	1
3, Bakgrund	1
Projekt som arbetsform	
Presentation av projekt	
Tidigare forskning	
Kontext i samhällsutvecklingen	
Teori	8
4, Syfte och frågeställningar	9
5, Metod	9
7, Resultat	11
8, Slutsatser	30
9, Diskussion	32
10, Referenser	35

1, Sammanfattning

Den här uppsatsen handlar om hur kommun- och skolbibliotek kan arbeta med integration och läsfrämjande arbete. Projektet *Biblioteket mitt i Världen* har nyligen beviljats medel från Västerbottens Läns Landsting och Kulturrådet. Genom kvalitativa intervjuer med några personer som kan komma att påverkas av projektet och observationer försöker jag ge en bild av inledningsfasen av ett projekt som rör integration och läsfrämjande arbete.

Observationerna rör föredraget *Böcker, boxning och värderingar* som inleder projektet. Eftersom projektet ligger alldeles i startgroparna är uppsatsen ett försök att sondera terrängen och undersöka projektets möjligheter. I uppsatsen undersöker jag hur några utvalda bibliotek jobbar med dessa frågor. De bibliotek som undersöks är Stadsbiblioteket och Filialbiblioteket på Ersboda i Umeå samt Skolbiblioteket på Rödbroskolan i Storuman. Här följer de frågor jag ställer mig i uppsatsen och svar på dessa frågor.

1, Hur kan biblioteket fungera som en mötesplats för integration?

Uppsatsens viktigaste resultat är att kommunbiblioteket i och med att det är en skattefinansierad verksamhet bör vara en mötesplats för alla. Detta är något som också stöds av bibliotekslagen. För ett par år sedan bildades en mångkulturgrupp med representanter från Umeås bibliotek som jobbar speciellt med dessa frågor som enligt de personer jag har intervjuat som representerar biblioteken har inneburit en stor förbättring. I bibliotekets verksamhet är programverksamheten en viktig del. Genom att ha programpunkter som kan vara intressanta för personer med annan etnisk bakgrund och samarbeten med invandrarföreningar kan ett möte uppstå. Genom mitt resultat framkommer dock att förväntningen på att invandrare ska vilja komma på programpunkter kan vara felaktig. Det finns en synpunkt på att de som arbetar på biblioteket borde utgå ifrån en diskussion med människor med annan etnisk härkomst när de anordnar programpunkter.

2, Hur kan biblioteket jobba läsfrämjande (gällande integration)?

När det gäller det läsfrämjande arbetet är en av bibliotekets viktigaste uppgifter att bistå personer med annan etnisk härkomst än svensk böcker på lättläst svenska. En annan sak som bibliotekspersonal kan hjälpa besökare med är att hjälpa dem med att hitta på internet samt att hitta litteratur till deras utbildning. Biblioteket har tagit emot ungdomar och gett dem boktips. En viktig aspekt i mitt resultat är att barnens språkkunskaper kan vara tillgångar på

biblioteket. Det är också viktigt att mångfald speglas i litteraturen. På Ersbodabiblioteket märker de böcker med ett litet M om barn från olika länder finns representerade i böckerna. Det finns också en liten mångkulturavdelning bland barnböckerna.

3, Hur kan de erfarenheter som finns bland besökarna tillvaratas på ett gediget sätt?

Bara genom att det finns besökare på biblioteken med annan etnisk härkomst än svensk på biblioteken öppnar upp för ett möte. Om det fanns fler anställda på biblioteken med annan etnisk härkomst en svensk skulle erfarenheter hos dessa kunna tillvaratas på ett gediget sätt. Idag är många delar av kulturlivet mycket homogent. Det är ett problem som avspeglar sig i bibliotekets verksamhet. För bibliotekets besökare skulle kunskap om olika kulturella uttryck öka med anställda med annan etnisk härkomst.

2, Inledning

Eftersom jag själv är flitig besökare på Stadsbiblioteket i Umeå och filialbiblioteket på Ersboda i Umeå har jag en bild av att många invandrare besöker de båda biblioteken i relativt stor utsträckning. Vad beror detta på? Har de som arbetar på biblioteken samma uppfattning? Ofta har tankarna vandrat till anledningen till detta fenomen. Jag har både läst, skrivit och funderat över ämnet integration. En höstdag i oktober kom gästföreläsaren Dan-Ove Willman från länsbiblioteket till magisterutbildningen i biblioteks- och informationsvetenskap. Han berättade att ett integrationsprojekt som rör integration och läsfrämjande arbete just hade beviljats medel från Kulturrådet och Västerbottens Läns Landsting. Det tycktes vara det ultimata ämnet att skriva om i min magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap. Fokus på projektet få in de små kommunbiblioteken i Västerbotten som mötesplats för integration och läsfrämjande arbete. Med projektet vill ledaren stärka nätverken kring biblioteken med fokus på mångfald. Dessutom ska projektet utveckla mediebeståndet till fler språkområden. Målgruppen är ungdomar och människor som arbetar med flyktingar.

3, Bakgrund

Projekt som arbetsform

För att ge denna uppsats en bakgrund kommer jag in lite på vad projektarbetet är för en företeelse. Författarna Jansson och Ljung och författarna Svensson och Von Otter beskriver projektarbete i två böcker. Om vi börjar med Jansson och Ljung så menar de på att de omständigheter som människor som arbetar inom projekt är lite speciella. Under sådana omständigheter gäller det att som projektledare kunna handla effektivt under sådana förhållanden. Då projektet bara utförs en gång har det en skapande karaktär. Om projektet lyckas beror på om de människor som deltar i projektet lyckas hitta lösningar när den första planen måste ändras. Det ställs då krav på projektledaren att skapa tillitsfulla relationer mellan människor i projektet. Projektet är en liten del av en större organisation som kallas moderorganisation(Jansson och Ljung 2004 sid.16-19).

Projektet samspelar med intressenter utanför projektet och är en del av den verksamhet som bedrivs i en större organisation. I projektet *Biblioteket mitt i Världen* är Länsbiblioteket moderorganisationen. En förutsättning för att man ska kunna samarbeta är god kommunikation. Projektledningsmetodik ger verktyg för hur man uppskattar tidsåtgång, hur

man analyserar risker samt hur man tar fram en tidsplan eller räknar fram en budget(Jansson och Ljung 2004, sid.19-24).

För att gå över till författarna Svensson och Von Otter, använder de begreppet driftsorganisation som motsvarar Jansson och Ljungs begrepp moderorganisation. En arbetsorganisation kan sönderdelas i två centrala grepp menar de, utvecklings- och driftorganisation. Traditionellt sätt innebär ett projekt en tidsbegränsad verksamhet med ett tydligt mål, med tilldelade resurser och egen ledning(Svensson och Von Otter 2000, sid. 17-18).

Projektets förespråkare vill lyfta fram det unika, kreativa, anpassningsbara och effektiva med projektarbete. Effektiviteten kan öka genom en kraftsamling. Kraven på flexibilitet och förnyelse ökar i företagen och projekt blir nödvändiga. De finns emellertid även forskare som menar att det finns begränsningar med projektarbete. Varav en är bristen på långsiktighet. De utvecklingsgrupper som har arbetats ihop kan försvåra för långsiktigt lärande. Projekt innebär höga kostnader och kan även bli isolerat från det ordinarie arbetet(Svensson och Von Otter 2000 sid. 15-17).

Presentation av projekt

Projektet *Biblioteket mitt i världen* är en del av en strategisk satsning från Länsbiblioteket. En satsning som innebär att utveckla bibliotekens roll som en kraft för demokrati, delaktighet och mångfald. Projektet *Biblioteket mitt i världen* bygger på projekten *Muhammad från Frostmofjället* och *Världen i Västerbotten*. Det två tidigare projekten har utvecklat en analys av problemet och lagt en gedigen grund för projektet.

Integration handlar både om att ge invandrare och flyktingar gedigna livsvillkor men även att ta vara på den mänskliga resurs som invandrarna har i länets kommuner. Länsbiblioteket ska utgöra en resurs i regionens ansträngningar att skapa arbeten och att bidra till att skapa utveckling. Västerbotten måste skaffa sig kunskaper ute i världen, bygga nätverk och sälja varor och tjänster.

Projektet *Biblioteket mitt i världen* ska drivas processinriktat och utgå från lokala förutsättningar och behov. Tanken är att en lokal referensgrupp kommer att bildas för varje bibliotek som deltar. Gruppen ska bidra med kunskap om vad som behövs för att utveckla just

deras bibliotek. Tanken är att inspirationsföreläsningar och regionala arbetsmöten ska varvas med utvecklingsarbete på lokalt håll och handledning. Studieresor görs till ett bibliotek som har spännande interkulturella arbeten. Som en brobyggare mellan invandrargrupper och bibliotek ska biblioteksambassadörer utbildas. Resultatet av detta förväntas bli att mediebeståndet ska utvecklas på biblioteken.

Projektet *Biblioteket mitt i världen* ska leda till en höjd kompetens i Västerbottens kommuner. Utifrån de givna erfarenheterna kommer projektet att förändras, dessutom även utifrån lokala behov. År två genomförs två studieresor med 15 deltagare och föreläsningsserier i sex kommuner. År tre avslutas projektet med en regional konferens där gjorda erfarenheter samlas och sprids. Under hela projekttiden prövas möjligheterna för EU-finansiering.

Medel till projektet beviljades av Statens kulturråd i maj 2010 och av Västerbottens Läns Landsting under oktober 2010. Från kulturrådet tilldelades 300 000, från landstinget 200 000 och från Region Västerbotten 100 000. Egeninsatsen från länsbiblioteket, kommuner och studieförbund är cirka 300 000 kronor. Den totala budgeten räknas ligga på 900 000 per år. Projektledaren är Dan-Ove Willman som är anställd på 75%. De övriga projektmedarbetare utgörs av personer som gör tillfälligt arvoderade insatser. Första projektåret slutar 2011-10-31 men projektet förutsätts pågå i tre år.

Tidigare forskning

Jag har nu gått igenom lite olika sätt att se på och beskriva projekt och beskrivit projektet *Biblioteket mitt i världen*. Efter detta kommer jag att gå in på lite olika definitioner av begreppet integration. Sedan ger jag exempel på hur bibliotek kan jobba med integration. Sist kopplar jag även integration till bibliotekets och i viss mån skolans läsförmedlande arbete.

Jag börjar med att gå igenom hur integration definieras enligt *Nationalencyklopedin*: ”I studier av internationell migration och etniska relationer används integration särskilt för att beteckna de sociala processer genom vilka minoriteter, t ex invandrade etniska grupper, slussas in och blir delaktiga av det nya samhälle de flyttat till. Det kan gälla deras arbets- och bostadsmarknad eller deras sociala, kulturella och politiska liv. Integration definieras olika och termen bör därför bestämmas närmare när den används. Närliggande begrepp är ackulturation, adaptation (anpassning), assimilering (som dock vanligen anger att ursprungliga skillnader utplånas mer fullständigt) och inkorporering (Nationalencyklopedin 1992 nr 9).”

I en SOS-rapport från 1999 finns en genomgång av begrepp som integration och andra närliggande begrepp som *Nationalencyklopedin* tar upp. I rapporten tar man upp integration som etniska och kulturella minoriteters delaktighet i samhällsgemenskapen. Under 1960-talet gällde en assimilationsideologi för invandrades inlemmande i samhället. **Assimilation** innebär minoriteters deltagande i den allmänna sfären men även en anpassning av den privata sfären till den som råder i majoritetssamhället. Tids nog kom assimilationskravet att framstå som orealistiskt. Minoritetsgrupper ville ha ett erkännande av den egna kulturella identiteten genom att exempelvis driva egna skolor. Integration kom att utgöra ett alternativ till traditionell assimilation. **Integration** innebär att det ska finnas en möjlighet att bevara sin kulturella särprägel men samtidigt inlemmas i majoritetssamhällets ekonomi, produktion o s v (Westin Charles 1999, sid. 56-57)

Det finns en magisteruppsats som rör just integrationsprojekt. Uppsatsen *Integrationsprojekt på två bibliotek mångfald, möten och möjligheter* är skriven av Stina Magnusson år 2005. Syftet med uppsatsen är att se över bibliotekets funktion som ett steg på vägen in i det svenska samhället och undersöka om biblioteket kan förenkla för människor som vill bevara sin identitet från det forna hemlandet (Magnusson, 2005, sid. 5). Författaren hoppas komma med förslag hur folkbiblioteken kan arbeta med integration som en del av den ordinarie verksamheten. De två projekten som Stina undersöker är projektet Ordbron i Göteborg och Brobyggarbiblioteken i Jönköping. Till det senare hade kommunen just fått medel för att starta ett integrationsprojekt (Magnusson, 2005, sid. 8). Resultaten visar på att biblioteket kan bistå besökare med annat modersmål än svenska med tidningar och medier som kan hjälpa människor att upprätthålla kontakten med det forna hemlandet. Genom arrangerad verksamhet kan möten uppstå mellan människor. Trots att dessa möten sker på arbetstid och kan verka konstlade så kan det leda till bekantskap mellan svenska människor och människor med annat modersmål än svenska (Magnusson, 2005 sid. 47-51).

För att gå över från integrationsprojekt till integrationsarbete på bibliotek har jag funnit två andra magisteruppsatser, *Mångkulturell bibliotekariekompetens-En litteraturstudie och intervjuer med bibliotekarier och chefer vid Malmö stadsbibliotek* av Linda Wagelius från år 2006 och *Biblioteken som stöd för invandrare under integrationsprocessen-En kvalitativ studie på stadsbiblioteken i Malmö och Lund* av Mikael Lovdalen från 2008.

Syftet med den första uppsatsen var att undersöka hur biblioteket ser sin roll i det mångkulturella samhället. Fokus låg på personalens föreställningar. Det handlar om svenska folkbibliotek som kompletteras av litteraturstudier med ett internationellt perspektiv. På grund av att Malmö är en stad med en etniskt blandad befolkning ägde intervjustudien rum på Malmö bibliotek(Wagénius, 2006, sid.8-9). Det visade sig i resultatet att man efterfrågar personal på biblioteket med annan etnisk härkomst än svensk. Detta på grund av möjligheter för en person med en annan bakgrund att identifiera sig med en sådan person(Wagénius, 2006 sid. 54-55).

Den andra uppsatsens syfte var att se över hur stadsbiblioteken i Malmö och Lund arbetar med att medverka till integration för nyanlända invandrare i Malmö och Lund med omnejd(Lovdalen, 2008, sid.2). Även svenskars kunskap om olika kulturer var någonting man ville undersöka. Resultaten visar på biblioteket som ”en bro mellan invandrarna och samhället”. Bland annat genom att erbjuda invandrarna att utveckla kunskaper i svenska samt erbjuda ett utbud av media på invandrarnas eget språk(Lovdalen, 2008 sid. 50).

Detta var lite tidigare forskning som rör integration och bibliotek. Men hur är det när det gäller den andra delen som projektet *Biblioteket mitt i världen* ska arbeta för, dvs läsfrämjande arbete? Det finns en del skrivet om biblioteket och läsfrämjande arbete. I *Biblioteksbladet* nr 8 2007 finns en artikel som handlar om läsfrämjande arbete för barn och unga i en digital tid. Enligt en rapport i vilken kulturrådet har kartlagt läsarundersökningar minskar inte läsningen radikalt. Med rapporten har man emellertid påvisat att man läser mindre för små barn, den högfrekventa läsningen minskat och pojkar läser mindre(Cornelius, 2007, sid. 20-21).

Enligt Kerstin Rydsjö och Anna Carin Elf har läsningen i slutet av 1990-talet ökat(Rydsjö och Elf, 2007 sid. 85-86). Faktum är att det bara är de redan läsvana som läser mer samt att annan mediekonsumtion inte har en negativ inverkan på läsning. Istället för mediekonsumtion ser man att problemet är omgivningens attityder och föreställningar till bokläsning. Cay Cornelius skriver att det som har minskat i Sverige på senare tid är ungdomars läsförståelse och att det är mycket viktigt att jobba läsfrämjande.

Anette Ewald menar i sin doktorsavhandling att skolan arbetar mycket med kvantitativ läsning. Detta leder till en mekanisk läsning utan vare sig kunskap eller förståelse. Vilket i sin

tur bidrar till att de som redan läser mycket läser mer och de som inte läser hamnar utanför. Inte heller elevernas egna erfarenhetsvärld (t ex medieanvändning) tas tillvara i skolans diskussioner. Det förekommer även inom biblioteksvärlden ett fokus på kvantitativ läsning med dåligt stöd för svaga läsare(Cornelius, 2007, sid. 20-21).

Att elevernas egen erfarenhetsvärld inte tillvaratas i skolan är även något som Carina Fast skriver om i sin avhandling *Sju barn lär sig läsa och skriva-familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola*. Avhandlingens syfte var att undersöka genom vilka sociala sammanhang sju barn möter litterära händelser i deras familjer samt att spåra det informella vardagliga litterära som alla barn tar del i och praktiserar på egen hand. Fast ville även studera övergången mellan hemmet, förskolan, förskoleklass och skolan för att bestämma i vilken utsträckning och på vilka sätt barn använder sina tidigare erfarenheter och litterära kunskaper(Fast 2007, sid. 202-221).

De sju barnen som var med i undersökningen använder litterära kunskaper i ett antal sammanhang genom sociala relationer i deras vardagliga liv. Barnen gör som medlemmar i deras familj gör, talar samma språk, läser böcker, spelar videospel etc. Föräldrarnas sociala och kulturella vanor påverkar barnen och de sammanhang som familjen inte är bekanta med utesluts. Barnens erfarenheter och kunskaper får ett värde tillsammans med andra människors kunskaper om de liknar barnens(Fast 2007, sid 202-221).

Ett överraskande resultat av studien var att barnen möter texter av alla sorter och de kan tillämpa läsning och skrivning genom populärkultur och media. Detta sker även långt före de börjar skolan. Tillsammans med andra barn sker mötet med populärkulturen. Lärare på förskolan och skolan interagerar med barnen med värme men vet förhållandevis lite om barnets hemmiljö. I Sverige råder ett demokratiskt tankesätt som baserar sig på att barnen ska vara jämlika och ha samma möjligheter när de kommer till skolan. Med detta menar man att deras bakgrund inte ska ligga barnen till last. En intressant aspekt är att barnens bakgrund betraktas som någonting negativt. Den här undersökningen visar att barnen i många sammanhang måste lämna sin basala kunskap utanför klassrummet. Barnens modersmål lyfts inte fram som någonting positivt vid något tillfälle. Fast hävdar att det borde ses som en tillgång att tala två språk. Om barnen inte känner igen sig när de läser texter i skolan kan det hända att de känner främlingskap. Genom att läsa litteratur från olika länder kan man möta elevers erfarenheter(Fast, 2007, sid. 202-221).

För att koppla detta med skolans till bibliotekets roll för att arbeta läsfrämjande menar Cornelius att folkbiblioteken skulle kunna hjälpa skolan med samtal, fördjupning och gestaltande processer kring läsning. Dessutom ger han exempel på författare som Joacim Hansson samt Rydsjö och Elf som menar samma sak. I sin kunskapsöversikt *Studier över barn- och ungdomsbibliotek* efterlyser Rydsjö och Elf nära dialoger mellan bibliotekarier och pedagoger om syftet med bokprat och resultatet av det (Rydsjö och Elf, 2007, sid 132).

I april 2006 gav kulturrådets styrelse nya direktiv för läsfrämjande arbete. Man betonade att läsfrämjande inom kultursfären ska bygga på delaktighet och eget skapande. Långsiktighet ska uppnås genom projekt som bygger på en bred samverkan så att kunskapsprocesser kan spridas i nätverk. Användningen av nya medier trycks det också på. År 2006 ansökte många länsbibliotek om medel. I ansökningarna var barnkulturutredningens tankar om länsbibliotekens roll för att skapa läsfrämjandecentra av vikt (Cornelius, 2007, sid.20-21).

Kontext i samhällsutvecklingen

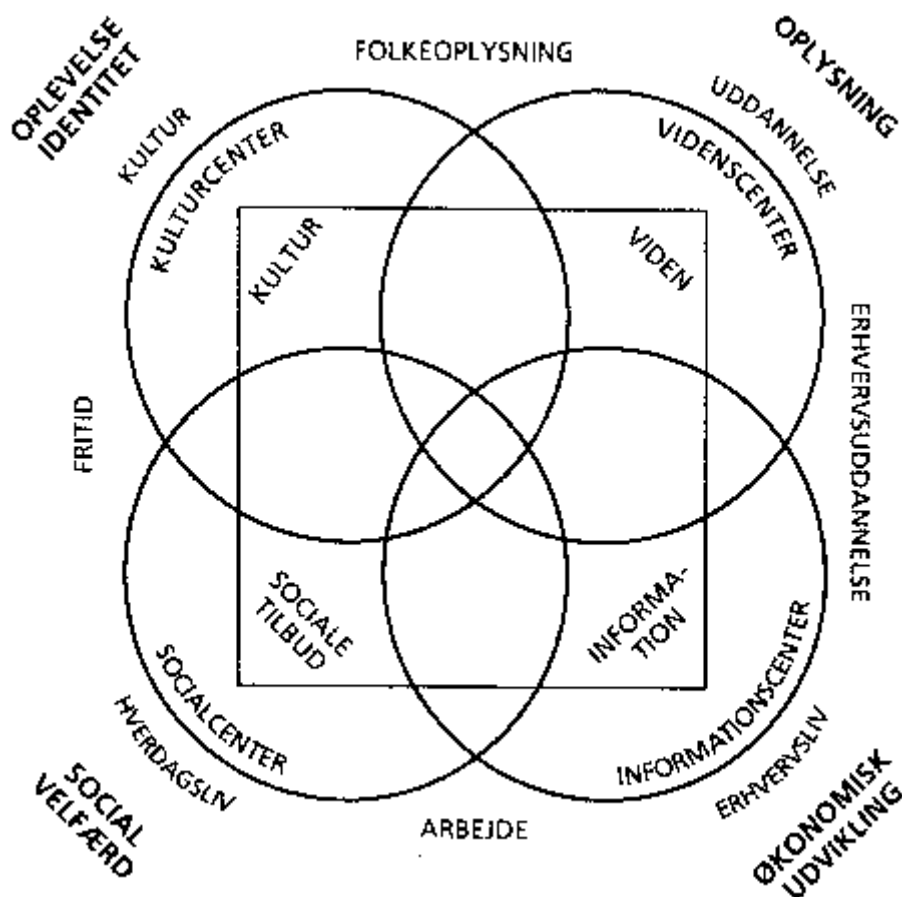
Varför bör då biblioteken ägna sig åt integrationsarbete? Är frågan självklar eftersom det står i Bibliotekslagen paragraf 8 att "Folk och skolbibliotek skall ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter bl a genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov (Bibliotekslagen 1996:1596 1996)". Denna uppsats om integration och läsfrämjande arbete bygger på inledningsfasen av projektet *Biblioteket mitt i världen*. Projektet har nyligen beviljats medel från Kulturrådet och Västerbottens läns landsting. Projektet bygger på de två tidigare projekten *Muhammad från Frostmojfället* och *Världen i Västerbotten*. I *Muhammad från Frostmojfället* jobbade projektmedarbetarna med frågan som jag beskrev under förra rubriken d v s varför pojkar läser mindre än flickor. Att finna manliga förebilder för pojkar var av vikt. I samarbete med boxningsklubben, Umeå Legend Club, prövades nya sätt att tänka gällande kultur och integration.

Projektet *Biblioteket mitt i Världen* bygger på de två tidigare projekten men här jobbar projektmedarbetarna mer för bibliotekets roll i läsfrämjande arbete. Varför startas ett projekt som rör integration och läsfrämjande arbete just nu? Kanske har det att göra med att vi på många sätt lever i ett hårdare samhälle. I riksdagsvalet 2010 hamnade Sverigedemokraterna i riksdagen. Det kan vara att det finns ett behov i samhälle att jobba med frågor som rör

integration och mångkultur. När jag använder mig av begreppet integration så menar jag att det innebär en ömsesidig process eller anpassning där värdsamhället, i detta fall Sverige, anpassar sig lite och de som är nysvenskar kan komma in i samhällsgemenskapen. Samhället kan stödja individen genom att driva en politik som underlättar för den till Sverige anlända att förverkliga sina mål i livet. Projektarbete generellt ligger i tiden. Blomberg menar att det är en del i en större samhällsutveckling där begreppet livslång anställning har ersatts av livslångt lärande(Blomberg 2003, sid. 18).

6, Teori

Teorin jag använder mig av i den här uppsatsen är Marianne Andersson och Dorte Skot Hanssens analysmodell över bibliotekets fyra huvudfunktioner. Dessa funktioner kan inte definieras helt entydigt skriver Andersson och Skot Hanssen. Istället överlappar de varandra. Man ska föreställa sig att modellen här under kan ge information inom kulturområdet och kunskap till vardagslivet. Modellen kan användas för att beskriva bibliotekets profil i lokalsamhället och vilka aspekter av bibliotekets verksamhet man vill prioritera i ett enkelt lokalsamhälle.

<http://etjanst.hb.se/bhs/ith/4-97/evaldfig.gif>

Bibliotekets fyra funktioner utgörs av;

1, Kulturcentrum; Biblioteket är en plats för konstnärliga och kulturella upplevelser. Kulturell utveckling, arrangemang och utställningar ska stå i centrum. Verkstäder, mötesrum och övningsrum kan finnas på ett sådant bibliotek.

2, Kunskapscentrum; Här hamnar biblioteket som kunskapsrum i centrum. Det handlar om utbildning, upplysning, studieverksamhet och biblioteksorientering.

3, Informationscentrum; Biblioteket utgör en plats för information till allmänheten och särskilda användare. Tjänster som referenstjänster, samhällsinformation, näringservice och turistservice räknas in.

4, Socialt centrum; Vad biblioteket som socialt centrum innebär är en plats i det sociala livet, d v s mötesplats, vardagsrum, rådgivning. Det innebär också uppsökande verksamhet i förhållande till utsatta individer (Andersson och Skot Hanssen, 1994 sid.17-19).

4, Syfte och frågeställningar

Syftet med min uppsats är att beskriva inledningsfasen av projektet *Biblioteket mitt i världen* samt att undersöka projektets möjligheter. Mina frågeställningar i uppsatsen är;

Hur kan biblioteket fungera som en mötesplats för integration?

Hur kan biblioteket jobba läsfrämjande (gällande integration)?

Hur kan de erfarenheter som finns bland besökarna tillvaratas på ett gediget sätt?

5, Metod

Eftersom projektet *Biblioteket mitt i världen* just har kickat igång har jag valt ut ett par personer som kan komma att påverkas av projektet. Genom kvalitativa semistrukturerade intervjuer undersöker jag vad ett projekt som detta kan ha för inverkan på Bibliotekens arbete enligt olika personer som är kopplade till kommun/skolbibliotek. De områden jag har valt att göra intervjuer på är delvis Umeå, delvis Storuman. Här följer en lista över mina intervjupersoner;

A, Umeå;

1, Bibliotekschef i Umeå, Intervjuperson A

2, Bibliotekarie på skolbiblioteksservice, Intervjuperson B

3, Två bibliotekarier på Ersbodabiblioteket; Intervjuperson C och Intervjuperson D

B, Storuman

1, F d ansvarig för skolbiblioteket på Rödbroskolan, Intervjuperson E

2, Ansvarig för skolbiblioteket på Rödbroskolan, Intervjuperson F

Jan Trost skriver i boken *Kvalitativa intervjuer* att intervjuaren inte har något frågeformulär som han/hon i förväg har formulerat. Den intervjuade ska få styra ordningsföljden i intervjun och val av delasppekter av intervjun. Till viss del har jag arbetat utifrån Jan Trosts beskrivning med en lista över frågeområden. Detta gällde speciellt intervjuerna i Storuman så jag använde två intervjuguider en för lärare och en för bibliotekarier och satte ihop passande frågor i den situation jag mötte. Jan Trost skriver vidare att guiden ska passa den intervjuare som ska använda den. Detta beror på att människor tänker, känner och minns på olika sätt (Trost, 2010, sid. 17).

Fördelarna med metoden var att jag genom att ställa följdfrågor kunde anpassa mig efter situationen och komma in på djupet av mitt valda ämne. Nackdelen med min valda metod kom framförallt att visa sig i Storuman då jag inte var helt förberedd på vilken situation som väntade och vilka jag skulle få intervjua. Jag fick anpassa frågorna efter vilken situation jag mötte. De frågor som mina intervjupersoner inte kunde besvara fick jag omformulera så att de gällde mer visioner än fakta. Det gällde framförallt frågorna hur biblioteket kunde arbeta med integration. En av orsakerna var att det bara är nyligen som det kommit ensamma flyktingbarn till Storuman. En annan nackdel som jag upplevde är den som Jan Trost beskriver som ganska vanlig bland ovana intervjuare, nämligen att vilja ta med allt.

Som komplettering till intervjuerna har jag även genomfört observationer av föredraget *Böcker, boxning och värderingar* som inleder projektet *Biblioteket mitt i Världen*. Den form av observation som jag har använt mig av är den form som Bryman i sin bok *Samhällsvetenskapliga metoder* kallar ostrukturerad observation. Det innebär att man inte använder sig av något observationsschema för registrering av olika beteenden. Istället är syftet att så detaljerat som möjligt notera hur deltagarna beter sig i en miljö och beskriva beteendet (Bryman, 2004, sid. 176).

7, Resultat

A, Intervjuer i Umeå

Bibliotekets arbete för att främja integration

Intervjuperson A menar att biblioteket är en skattefinansierad verksamhet och därmed ska vara en mötesplats för alla medborgare i Umeå Kommun. Uppdraget är att vara integrerande och en plats för möten, kultur och information som ska rikta sig till alla. Etnicitet, trosuppfattning och sexuell läggning ska inte spela någon roll. Biblioteket ska lika så vara välkomnande och angeläget.

De som arbetar på biblioteken kan egentligen aldrig säga att de har inte råd och tid menar Intervjuperson A. Enligt bibliotekslagen finns vissa grupper som bibliotekarierna hela tiden ska komplettera ekonomiskt och personalmässigt. Det är framförallt barn och unga men också funktionshindrade och invandrare. I verksamheten gäller det att prioritera och balansera den senare gruppen i jämförelse med de grupper som vänder sig till biblioteket och har starka önskemål. För deras behov måste också tillgodoses. Ett konkret exempel på detta är när de på biblioteket ska ha sagostund på somaliska. Det kräver ganska mycket arbete från bibliotekets sida eftersom somaliska är ett ganska nytt språk som inte funnits sedan på slutet av 70-talet. Det finns inte så många böcker på somaliska och denna grupp är inte lika lätt att nå ut till som den biblioteksvana gruppen.

En del av filialbibliotekens mediebudget tilldelas invandrarlitteratur förklarar Intervjuperson A. Det finns en budgetpost och en arbetsgrupp som representerar närbiblioteken, Ålidhem och Ersboda. De är nämligen de biblioteken som har mest efterfrågan på sådan litteratur i sitt upptagnings- och ansvarsområde. Efterfrågan kommer från flyktingar, gästforskare eller människor från andra språkområden. För några år sedan startades en Mångkulturgrupp på stadsbiblioteket med representanter från stadsbiblioteket och filialbiblioteken som arbetar för att stärka den här verksamheten. Dessutom får varje kommun kulturrådsmedel varje år. Sveriges kommuner köper litteratur med inköpsstöd. Det utgörs av barnlitteratur, riktat till barn upp till 18 år, både till folk- och skolbibliotek. Från bibliotekets sida görs en gemensam ansökan och i år fick de cirka 300 000, som fördelades till biblioteken. En särskild pott går till litteratur. När man ska bestämma vilket språk litteraturen ska vara på tittar man på den statistik som finns i Umeå Kommun, d v s vad de har för språkområden och hur stora det är.

Det kan vara ryska, kinesiska, persiska, franska eller tigrinja. På gymnasieskolan finns en depå med böcker.

I bibliotekets verksamhet är programverksamheten enligt Intervjuperson A en viktig del. De försöker ha programpunkter som är intressanta för personer med annan etnisk bakgrund och har även samarbeten med olika invandrarföreningar. På Ersbodabiblioteket har funnits någonting som de kallar Ersbodadagen som anordnas av föreningar och Ersboda Folketshus i slutet av augusti varje år. Det kommande året kommer det att anordnas i mars och kallas för en internationell dag. Bibliotekets bidrag kommer att vara, Låna en fördom, som kan liknas vid att besökare får låna en levande bok. Det innebär att man får en pratstund med människor med olika bakgrund, t ex en Imam, en somalisk kvinna, en kurd eller en same. Under pratstunden får man dessutom fika.

Intervjuperson B har en delad tjänst, på skolbiblioteksservice som servar skolorna med boklådor och som barn- och ungdomsbibliotekarie på Stadsbiblioteket. Hon förklarar att biblioteket jobbar för att främja integration genom deras samarbete med modersmåslärarna på Hedlundaskolan. På Hedlundaskolan finns en sk mottagningsklass och modersmåslärarna som undervisar i modersmål har sitt säte där och åker även ut till andra skolor och undervisar i språk. Boklådorna som förbereds till modersmåslärarna skiljer sig lite från övriga boklådor. Bibliotekarier har varit på besök på Hedlundaskolans lärarmöten med enkäter som modersmåslärarna har fått fylla i. De försöker även ha en öppen dialog om vad modersmåslärarna tycker och andra samarbeten. Senast har bibliotekarierna pratat med de isländska modersmåslärarna om vad barnen velat läsa. Boklådorna innehåller till största delen skönlitteratur men även lite facklitteratur. Det finns böcker på exempelvis amarinja, tigrinja, somaliska och tagalog i boklådorna, dock inga svenska böcker.

På modersmåslärarnas dag har modersmåslärarna fått låna bibliotekets lokaler till utställningar och aktiviteter förklarar Intervjuperson B. Biblioteket har bistått modersmåslärarna med material och de har fått boka något sagorum eller ljusgården. Under denna dag vill man förmedla vad barnen kommer ifrån för olika länder och kulturer. Barnen är på biblioteket med sina föräldrar och andra besökare får en bild av dem. Det blir en konkret sak. Det gäller att vara öppen för vad biblioteket behöver gällande medier, kunskap, böcker och berättelser från alla delar av världen. Men det är inte det som dominerar fältet. Istället är

det tidskrifter, utgivning eller översättningar. Det finns trots allt många krafter som kämpar för vad biblioteket behöver.

När det gäller det som finns nere i hyllan på stadsbiblioteket måste bibliotekarierna lyssna in vad som sägs menar Intervjuoperson B. Användare med annan etnisk härkomst känner till det centrala i deras språk. Att lyssna och göra så gått de kan är viktigt när de ska ha tag på böcker. Då är det bra om bibliotekarierna kan ha kontakt med de som jobbar med litteratur på andra språk en svenska kontinuerligt. Ett exempel på en sådan person är Matilda Wallin på internationella biblioteket. Det är en person som intervjuoperson B har lärt känna lite grand som har ansvar för det afrikanska språket. Om intervjuoperson B upplever att det är svårt att få tag på böcker på ett visst språk och någon som jobbar med att få tag på sådana böcker kontinuerligt får hon perspektiv på det.

Vid inköp till biblioteket diskuteras inköpen samtidigt som det finns en budget att hålla sig till säger Intervjuoperson B. När det gäller inköp till skolbiblioteksservice har dessa att göra med hur många elever som får modersmålsundervisning. Ett stort språk som talas av många elever måste få fler böcker. Ett exempel på ett språk där det inte finns tillräckligt med böcker i förhållande till elever är tigrinja.

Stadsbiblioteket är ett huvudbibliotek och ett länsbibliotek. Det gör att det kan gäpa ganska tomt på hyllorna ibland fortsätter Intervjuoperson B. Det har att göra med att länsbiblioteket skickar ut böcker till andra delar av länet också. Man försöker göra inköp där man ser att det behövs. Då räknar man inte efter hur många elever det finns. Bibliotekarierna märker så hur stort trycket är på olika böcker och försöker få tag på fler utifrån det. Idag erbjuds det väldigt mycket för barn, men inte lika mycket för äldre och ungdomar. Bibliotekarierna måste ha översikt över beståndet och vad som behövs och prioritera utifrån det. När det gäller önskemål från barn händer det ganska ofta att barn kommer in och önskar något. Ibland försöker bibliotekarierna på stadsbiblioteket tala om för barnen att de kan komma med inköpsförslag.

Umeå är en universitetsstad i vilken det finns många belästa människor från alla håll och kanter i världen. Det är inte enbart en fråga om att människor med annan etnisk bakgrund än svensk inte kommer till biblioteken menar Intervjuoperson B. Problem som människor allmänt upplever är att det kan vara problematiskt att hitta i biblioteket. Har en människa inte vanan

och traditionen att uppsöka bibliotek så kan det utgöra ett hinder. Kanske har besökaren inte sett att det är någonting för han/hon själv.

Ett hinder för integration kan vara att personalen på biblioteket speglar en viss del av samhället, anser Intervjuperson A. De speglar inte så mycket de invandrade användarna själva. En aspekt som gör det svårare för personer med annan etnisk härkomst att arbeta på biblioteken är kraven på språkriktighet. Inom biblioteksvärlden är det nämligen väldigt viktigt att allt är rättstavat.

I och med att mångkulturgruppen har bildats så har frågan om varför biblioteken bör arbeta med integration blivit mer aktuell och lyfts fram. Ett exempel på en förbättring var att det tidigare var en person på vuxenavdelningen på Stadsbiblioteket som ansvarade för mediebeståndet. På Stadsbibliotekets barnavdelning har de varit uppdelat så att personalen har haft ansvar för ett språkområde var. Personalen har, i och med det, haft ganska dåligt samvete för att de inte riktigt har hunnit med. Dessutom har de varit splittrade och haft många saker att klara av samtidigt som de har haft en brist på kunskap. I och med mångkulturgruppen upplever intervjuperson B en stor förbättring genom att hon inte känner sig lika ensam med dessa frågor. Ett tydligt bevis på detta är att beståndet har förbättrats.

Genom en kvalitetsdeklaration som innebär att biblioteket ska ta emot vissa årskurser, två, fyra, sex och åtta kan biblioteket nå unga användare med annan etnisk härkomst. När de kommer till biblioteket är klasserna blandade förklarar Intervjuperson B. Dessutom ligger Minervaskolan som inte har ett eget skolbibliotek nära biblioteket. Det finns inga speciella riktade aktiviteter mot barn med annan etnisk härkomst.

Generellt tror Intervjuperson B att invandrarflickor/kvinnor kan vara svårare att nå än pojkar/män. För några år sedan försökte studieförbundet vuxenskolan dra igång verksamhet för invandrarflickor. Men det har inte fungerat så bra. Det är fler killar som bokar datorer på biblioteket. De tjejer som kommer är kanske lite äldre än de killar som finns på biblioteket. I perioder kommer både tjejer och killar i samband med att de går i förberedelseklass.

Nu ska vi förflytta oss till filialbiblioteket på Ersboda och Intervjuperson C och Intervjuperson D. Intervjuperson D är med i Mångkulturgruppen och dessutom

biblioteksassistent. Intervjuperson C har jobbat på Ersbodabiblioteket som bibliotekarie sedan 2004.

Intervjuperson C förklarar att alla ska ha samma rätt till bibliotekstjänsterna oavsett vem man är. På biblioteket försöker de ha information på de språk de vet är vanliga i staden så att användare inte ska känna sig orättvist behandlade. Det ska finnas en tillgång till information. Det kan gälla regler om förseningsavgifter och liknande. Det handlar även mycket om att förmedla medier. På biblioteket finns böcker på olika språk och vid behov försöker bibliotekarierna snabbt ordna depositioner.

Det är vanligt att människor med annan etnisk härkomst snabbt vill skaffa sig körkort och börja kommunicera menar Intervjuperson C. På biblioteket finns en hylla som heter Svenska för nybörjare och Sverige för nybörjare. Det finns ingen annan stans i Umeå och personal från stadsbiblioteket har varit på Ersboda för att inspektera hyllan. De tänker göra något liknande. På Ersbodabiblioteket har man emellertid inte så mycket pengar att köpa in böcker för. Men det som köps in tror de att en människa som kommer som nybliven svensk kan ha nytta av då det ofta är mycket lätt text.

Intervjuperson D berättar att det finns väldigt många människor från andra länder som inte kommer till biblioteken precis som det finns många svenskar som aldrig kommer till biblioteken. Hon tror att samarbete med föreningar är ett sätt att öka andelen människor med annan etnisk härkomsts besök på biblioteken. När det gäller användande av datorer som finns på biblioteket är det inte bara personer med annan etnisk härkomst än svensk som behöver använda datorer. Det handlar mer om människor som inte har tillgång till Internet hemma. Allt mer kommunikation ska idag skötas via Internet. Det kan vara lite orättvist eftersom det för många som kommer till biblioteket är så nytt. De blir tvungna att skicka saker via Internet för att de krävs av dem, myndigheter vill ha dialogutbyte den vägen. De vill att människor så fort som möjligt ska skaffa sig e-post för att kunna kommunicera och det är fortfarande ett hinder att människor kan vara på så många olika nivåer. Det borde finnas fler resurser för att hjälpa människor som inte vet. När de ska skaffa sig användarkonto i hotmail kanske de inte riktigt vet vad som står. Engelska är kanske inte deras andraspråk och svenska kanske inte heller fungerar så bra. Det finns många hinder för integration och vi kräver att de ska klara av det här. Ett annat exempel är när man skickar brev från biblioteket att nu har boken kommit.

Då kanske det bara är barnet i familjen som klarar av att läsa brevet. Föräldrarna lär sig långsammare och är i underläge ganska länge.

Vissa saker vågar sig personalen på Ersbodabiblioteket inte sig på att hjälpa besökarna med. Om någon t ex skulle vilja boka en flygbiljett och det skulle bli fel skulle det bli en ekonomisk katastrof. Det samma gäller om någon behöver hjälp med att betala räkningar. Det är dessutom en fråga om integritet, på så sätt att det inte känns riktigt att titta på en användares kontonummer. Om det hade funnits personal på biblioteket med annan etnisk härkomst tror intervjuperson C att det skulle vara lättare att kommunicera och förståelsen för den andra skulle öka. Samtidigt är det inte säkert att en arabisktalande skulle känns sig tryggare om han/hon fick hjälp av en somalisktalande. Vad intervjuperson D tror skulle vara en bra idé är att arbeta med tolk på biblioteket, eller genom dator.

Ibland kan en människa med en annan etnisk härkomst ha ett annat synsätt när han/hon vistas på ett bibliotek än vad en svensk har. Ett exempel på en sådan situation var när en man kom och skulle ha tag på en bok och Intervjuperson C förklarade att den inte gick att få tag på. Sedan förklarade hon att hon lagt in en reservation på boken och att den kommer att komma in. Sedan fick Intervjuperson C höra att samma man hade frågat en kollega till henne om samma bok. Kanske litade han inte på att de verkligen hade lagt in en reservation när Intervjuperson C sade att hon hade gjort det. Detta kan bero på att man har olika förväntningar och att besökare kommer från en miljö där saker och ting sker `i morgon`

Anledningen till att biblioteket bör arbeta med integration är enligt Intervjuperson C att biblioteket är en demokratisk institution. Utan dialog skulle det bli stora klyftor och ett hårt, tufft och hemskt samhälle. Intervjuperson D tillägger att biblioteket ska vara tillgängligt för alla. Det finns egentligen inga mötesplatser eller lokaler dit man kan gå och träffa andra utan att bli ifrågasatt. En besökare kan komma till biblioteket och sitta nästan en hel eftermiddag. Det kan man inte göra på Konsum. Biblioteket och kyrkan är öppna för alla och kyrkan är inte alltid öppen.

Intervjuperson C förklarar att man måste möta barnen där de befinner sig i Integrationsarbete. För några år sedan fanns ett projekt som hette *I rörelse*. Då besökte intervjuperson C fotbolls- och innebandyklubbarna. Nästan varenda unge är med och spelar fotboll eller innebandy. Det är mycket populärt för barn med en annan etnisk bakgrund. I de sammanhangen vill

biblioteket vara med. De hade bokprat före och efter matcher och träningar. Intervjuperson C fick möta Ersboda och ungdomarna var ivriga att låna böcker. En felaktig fördom som finns är att barnen ska vilja läsa idrottsböcker bara för att de spelar fotboll.

När det gäller projektet *Biblioteket mitt i Världen* trodde personalen på Ersbodabiblioteket att de skulle involveras mycket mer än vad de gjorde. De var mest bara precis i början men uppfattade sedan att de försvann ut intressesfären. Dan-Ove var med på ett bokprat med pojkarna men har ännu inte återkommit. Intervjuperson C tror att det kan ha berott på att projektet ändrade fokus och inte ville inrikta sig på barn i de åldrarna som fanns på Ersbodabiblioteket. Det verkade vara lite äldre barn som var med i boxningsklubben som projektet samarbetar med. En annan anledning till att de inte är så involverade i projektet ännu tror intervjuperson C kan vara att länsbiblioteket ska vara länsomspännande. Det kanske ligger i sakens natur att allt inte ska vara i Umeå.

Bibliotekets läsfrämjande arbete

Biblioteket kan bistå personer med annan etnisk härkomst genom att förse dem med böcker på lättläst svenska förklarar Intervjuperson A. Bibliotekspersonal kan också hjälpa dem med alla möjliga olika saker som t ex körkortsböcker på olika språk. Dessutom kan man hjälpa användare att hitta på Internet samt att hitta litteratur till deras utbildning. I samarbete med vårdcentralen delas en bok ut till det nyfödda barnet. Då ges också information till barnets föräldrar på deras eget språk. Det är också ett sätt att informera att biblioteket finns.

Karin Solgren är en person som är väldigt bra på mångkulturfrågor. På uppdrag av skolverket arbetar hon med flerspråkighet i förskolan. För ett par år sedan var hon i Umeå på besök och pratade inför lärare och bibliotekarier. Det som nämndes var vikten av böcker på svenska som handlar om barn och ungdomars erfarenheter någon annan stans än från Sverige. Det behövs alltså böcker på barns olika modersmål samtidigt som det behövs böcker om andra verkligheter än vår egen. Det har börjat komma fler och fler sådana böcker. Uppe på tapeten har även varit bilderböcker om olika ursprung. Olikheter måste speglas i litteraturen på så sätt att man kan se barn med mörk hud i böckerna eller en kvinna som går förbi med en burka. Integration ska vara ett handarbete och något naturligt.

För att utveckla bibliotekets läsfrämjande arbete har ungdomar tagits emot och givits boktips. Eftersom ungdomar skiljer sig åt är det inte alltid så enkelt. Kanske kan ungdomarna lite

svenska eller också kan de ingenting alls förklarar Intervjuperson B. Det är viktigt att hitta beröringspunkterna. Sagor är någonting som finns över hela världen. I många sagor kan barn känna igen sig i fast än de kanske finns i lite olika tappningar. Tillgångar hos barnen kan vara kunskaper. När personalen på biblioteket gör inköp kan det vara svårt att veta om boken tillhör barn eller ungdomsavdelningen. Det finns ingen hjälp att få genom bibliotekstjänst. Det kan t ex gälla en gammal bok som personalen inte vet vilken ålder den riktar sig till. I dessa fall har Intervjuperson B bett barnen på biblioteket om hjälp och talat om för dem att de har kunskaper som personalen gärna vill ta del av. Intervjuperson B berättar om en ung Thailändsk tjej som återkom varje dag då Intervjuperson B jobbade i barndisken. De barn som kommer till biblioteket med annan etnisk härkomst kan vara utsatta då de inte kan svenska. Det är samtidigt viktigt att ta vara på deras resurser.

För att återigen gå över från Stadsbiblioteket till Ersbodabiblioteket så arbetar personalen där med att finna böcker där det inte bara är ljushåriga barn med i handlingen. Bibliotekarierna har gjort en liten mångkulturavdelning bland barnböckerna. Dessutom sätter de ett litet M på de bokryggar när det finns barn i böckerna som kommer från olika länder. Detta är bland annat tillför att det ska gå snabbt för en lärare som ska ha högläsning i en klass att hitta en bok som representerar världen idag.

I bokklubben Bokmalarna som finns på Ersbodabiblioteket berättar Intervjuperson D att det finns många barn med annan etnisk härkomst än svensk. Men det är inte så att biblioteket går ut och annonserar efter sådana barn. Bokmalarna är indelade i en pojk- och en flickgrupp. Intervjuperson C har flickorna. Med flickorna träffas man en tisdagskväll i månaden och gör någonting roligt tillsammans. Det har lite grand med läsning, bibliotek och biblioteksutveckling att göra. Så länge set fungerar och representerar Ersboda är det bra.

Intervjuperson C tillägger att skulle de upptäcka att det bara var svenska barn som kom och var med i Bokmalarna så skulle hon nog börja fundera hur de skulle nå människor med annan etnisk bakgrund. Hon jämför med när hon startade bebisbokpratet och det bara var svenska mammor som anmälde sig. Genom barnavårdcentralen hörde hon efter om de kunde hjälpa till att fånga upp föräldrarna när de kom med sina barn. På så sätt kunde personalen på barnavårdcentralen förklara för föräldrarna hur viktigt det är med läsning när barnen ska vägas och ges sprutor. Detta ledde till att även föräldrar med annan etnisk härkomst anmälde

sina barn till bebisbokpratet. När det läsfrämjande arbete blir för uniformt och bara en sorts människor kommer blir det problem.

Hur besökare erfarenheter tillvaratas

Enligt Intervjuperson A kan ett sätt att tillvarata besökare med annan etnisk härkomst än svensk uppstå bara genom att dessa personer finns på biblioteket. Att människor finns sida vid sida kan utgöra förutsättningar för ett möte. Det är upp till personerna själva hur de tar kontakt med varandra och där kan biblioteket spela en roll. Biblioteket blir som en mötesplats och ofta sker det i en mer organiserad form som t ex författarbesök eller om det är ett arrangemang där det finns publik. I dessa fall kan det hända att besökare börjar samtala med varandra. I Ersboda biblioteket kulturprogram för hösten 2010 finns lunchprogram, kvällsprogram, övrigt och teater.

En annan aspekt som av hur människor erfarenheter kan tillvaratas kan kopplas till integration i arbetslivet menar Intervjuperson A. När de från bibliotekets sida ska rekrytera personal till biblioteket så finns det väldigt få med människor med annan etnisk härkomst. Vissa delar av kulturlivet är så att säga mycket homogent. Det förklarar Intervjuperson A vara ett problem som avspeglar sig i bibliotekets verksamhet. För besökare på biblioteken skulle fler anställda med annan etnisk härkomst ha betydelse för kunskap om olika kulturella uttryck hävdar Intervjuperson A. Men även kunskapen om vad man har för seder och traditioner skulle öka.

Hur ska man presentera biblioteksverksamheten för någon som inte är van vid den formen av verksamhet? är en viktig fråga som kan diskuteras. Samt hur ser man på bibliotek och kultur. Intervjuperson A hävdar att människor ser på det med olika glasögon beroende på var de kommer ifrån. Den svenska folkbiblioteksverksamheten är inte någonting nationellt givet. Synen på utbildning, litteratur och om man som kvinna får vara ute själv kan skilja sig åt. Kanske bör man då tänka på att bjuda in kvinnor som grupp till biblioteken. Det finns otroligt många frågor av det här slaget och de som jobbar på biblioteket måste lära av andra.

Genom att biblioteket samarbetar med skolan nås alla barn. De tar regelbundet emot klasser och deras lärare. En skolelev får ett lånekort och dessutom träffa en bibliotekarie. Elever får dessutom boktips när de besöker biblioteket tillsammans med sina klasskompisar. Genom skolan når alltså biblioteket alla men Intervjuperson A förklarar att det inte går att säga vilka som kommer till biblioteket på sin fritid. Ersbodabiblioteket påminner lite grand om en

fritidsgård och där finns många barn med annan etnisk härkomst där. Det kan finnas flera anledningar till att en person inte kommer till biblioteket. Det sitter inte ofta i om personen är invandrare utan istället i personens utbildningsbakgrund.

Intervjuperson A anser att personalen på biblioteket skulle behöva marknadsföra deras utländska litteratur bättre och att det skulle finnas fler programpunkter på biblioteken med invandrare som arrangörer. Bara genom allt som finns i biblioteket kan svenskars kunskap om andra kulturer öka, d v s bibliotekets medier, utställningar och webbreurser. När det gäller webbsidan Minabibliotek anser Intervjuperson A att allt handlar om olika kulturer.

I bokklubben bokmalarna på Ersbodabiblioteket gjordes en liten undersökning. Det var flickorna i Intervjuperson C's grupp som fick tycka till om vad de tyckte var viktigt med framtidens bibliotek. Då kunde de komma fram att de hade ett lite annorlunda synsätt på saker och ting. Det fanns bland annat en idé att på ett bibliotek, där borde det också finnas ett badhus. Tanken var att det skulle kunna göra mycket roliga saker på ett och samma ställe. Både vara på biblioteket och sedan gå och bada. Det fanns många sådana reflektioner som hade att göra med hur de såg på framtiden överhuvudtaget.

Biblioteken som mötesplats

Enligt intervjuperson B är biblioteket mycket viktigt. Vissa barn och ungdomar återkommer. Antingen sitter de och hänger med ungdomar eller lånar datorer. Det är ingen självklarhet att människor med annan etnisk härkomst och människor från Sverige tar kontakt med varandra. När barnen kommer till sagostunder med sina föräldrar är barnen mycket små. På Stadsbiblioteket finns en programpunkt på fredag eftermiddag som kallas *Ung fredag*. Det är öppet för alla och man gör t ex pins eller håller på med praktiska saker som schack. Sådana programpunkter öppnar upp för möten på biblioteket. Sedan finns besökare på biblioteket som kanske har något specialintresse som att teckna manga. I dessa fall brukar biblioteket samarbeta med exempelvis något studieförbund. Det kan kosta en mindre summa och är något som återkommer flera gånger per år. Det kan också gälla skrivande eller att rita serier. Dessa händelser är öppna för alla oavsett ursprung. Barn möts ofta på biblioteket kring något specialintresse. Intervjuperson B har en känsla av att många besökare med annan etnisk härkomst ser biblioteket som en plats där de kan vara med sina barn. Hur människor kontaktar varandra kan variera. De yngre barnen är framåt medan ungdomarna kan vara mer slutna.

Intervjuperson C säger att vi har en bild som baserar sig på vår svenska bakgrund att biblioteket ska vara en mötesplats där man kan ha programverksamhet med intressanta punkter. Det ordnas exempelvis program varje fredag. Där tycker Intervjuperson C att människor med annan etnisk härkomst lyser med sin frånvaro. I Sverige har vi en syn på föreningsliv som väl etablerat. Kanske har vi en förväntning på invandrarna som är felaktig. Förväntningen att de ska vilja komma till biblioteket och vara med på alla informationssammanhang och förkovra sig. Om vi ser att de inte kommer tänker vi kanske att de inte vill vara med. Vill de vara på sidan av samhället kanske vi tänker.

Bibliotekspersonalen har börjat prata lite grand om det här. Intervjuperson C frågade en representant från den Kurdiska föreningen och han sade att de ofta ordnar informationsträffar hemma hos någon istället. De har t ex olika programpunkter. En gång var det exempelvis en polis som kom och berättade om sitt yrke. Och inför valet bjöd de in olika politiska partier. Det bjuds på mycket mat och på golvet sitter fullt med folk. Man ska med andra ord inte tro att de inte förkovrar sig och är med i samhällsgemenskapen. De gör det på ett sätt som de känner sig hemma med. När bibliotekspersonalen har börjat rota i de här frågorna har de förstått att de har felaktiga och olika förväntningar. Alltså ses biblioteket som en mötesplats fast än det egentligen inte är det. Intervjuperson D tillägger att skulle invandarmän få tillgång till någon sorts kaféverksamhet som det skulle få driva i egen regi skulle det kanske vara en annan sak. Kanske skulle de vara mer delaktiga på deras villkor. Intervjuperson C säger att när de inte vet så famlar de bara. De enda de vet är att människor med annan etnisk härkomst skaffar sig information på ett annat sätt än vad de förväntar sig. Ibland händer det att invandarmän sitter ute i entréhallen om kvällarna och har någon form av sammanträden. Det kan vara någon ungdomsförening eller något politiskt parti. Eller också sitter de bara och pratar.

Det är viktigt att vara medveten om att en flykting kanske kommer från en miljö där det kan vara ohyggligt farligt att samlas och prata om politiska saker hävdar Intervjuperson C. Det kan leda till en dödsdom. För svenskar är det självklart att vi lever i ett demokratiskt samhälle och kan diskutera utan att det blir repressalier för det. Det kan bli en liten krock.

I många länder runt medelhavet finns någonting som liknar kafékultur förklarar Intervjuperson D. Eftersom det är förbjudet att röka inomhus på många ställen i Sverige är det vanligt att man träffas hemma hos någon. I Turkiet, Grekland och Mellanöstern kan

kafékulturen vara vanlig. Intervjuperson C berättar om en politiskt engagerad pappa som blev lite bekymrad över hur ABF-lokalen användes en period då det var många män som åkte dit istället för att hjälpa till hemma. De satt där och spelade kort och spel. Då tyckte han att det blev lite för mycket kafékultur. Och att det inte var det som var syftet. Han tyckte att männen istället skulle följa sina barn på idrottsevenemang. Han ville se en ökad integrering. Och svenskar skjutsar ofta sina barn på idrottsevenemang. Han hade ett väldigt västerländskt perspektiv på hur hans landsmän borde uppträda.

När de anordnar aktiviteter på biblioteket som programpunkter kanske de borde utgå ifrån en diskussion med människor om vad de egentligen vill ha. Skulle ni komma om vi ordnade det här eller det här istället för att det kommer uppifrån. Då tror intervjuperson C att man kan se biblioteket som en myndighetsperson som anordnar saker och tror att människor med annan etnisk härkomst ska komma.

B, Intervjuer i Storuman

Intervju 1

Intervjuperson E har jobbat på skolbiblioteket på Rödbroskolan i många år. Hon halkade in på biblioteksjobbet som på ett bananskal men är egentligen utbildad frisör. Innan hon började arbeta på biblioteket så var det ett låst rum som nästan aldrig var öppet. De fick väldigt sällan besök på biblioteket och det fanns inte någon personal där. Under årens gång så ändrade dem det och byggde om. De fick i samband med det in alla böcker i biblioteket som låg utspridda i klassrum och det blev mer som ett bibliotek. I början var biblioteket öppet hela dagarna. Eleverna kom och lärarna började inse att de kunde ha nytta av det som de inte hade förstått tidigare.

Intervjuperson E kunde hjälpa till. Hon beställde in böcker och försökte ha lite bokprat.

Intervjuperson E är till stor del självlärd och har inte någon utbildning som bibliotekarie överhuvudtaget. Intervjuperson E har emellertid ett väldigt intresse för böcker och hon tycker om barn och ungdomar. Hon fick i samband med jobbet gå en utbildning på distans i Uppsala som handlade om kontakten mellan lärare och bibliotek. Då träffade hon andra som jobbade på samma sätt som hon själv. De fick även ett bättre samarbete med kommunbiblioteket och det blev så att de fick samma sorts lånesystem, V8 systemet. Vilket innebär att de har samma system som de övriga åtta kommunerna i västerbotten. I och med att de kan se varandras böcker och vad som finns så har det fungerat bra. Nu jobbar intervjuperson E på expeditionen.

När det gäller hur biblioteket ska arbeta med integration förklarar Intervjuperson E att hon ser att som hon ser det ska biblioteket vara en mötesplats för alla. Och det blir på ett annat sätt om det är ett skolbibliotek än ett kommunbibliotek. Intervjuperson E berättar att på hennes tid på biblioteket var hon inte där som lärare. Hon upplevde att elever som kom till biblioteket hade mycket lättare att ta kontakt med henne och prata om personliga saker än vad de hade att ta kontakt med lärare i klassrummet. På biblioteket har personalen mycket mer funktionen som en lyssnande medmänniska. Det är mycket tystare och lugnare. De elever som är oroliga och ängsliga kommer gärna till biblioteket. Så är det oavsett om eleven kommer från ett annat land eller en by utanför Storuman. På biblioteket är de inte riktigt vana vid många elever. De hände att elever satt lite utspridda i biblioteket. Kanske kom några tidigt på morgonen och ville prata en stund då det kände sig trygga i biblioteket. Intervjuperson E berättar att det först är på senare år de har haft ensamkommande flyktingbarn i Storuman. Hon förklarar vidare att hon tror att det är tredje eller fjärde året de har det i kommunen nu. Så det är ganska nytt för dem. Hon har dock sett att de som finns gärna vill komma in en stund på biblioteket och tror att anledningen till det är att det är en lugn plats. Hon tror att det egentligen inte har så mycket med böcker att göra, utan lugnet där inne och att det är en vuxen närvarande.

När det gäller det läsförbättrande arbetet på biblioteket köpte de i första hand in böcker för barn med läs- och skrivsvårigheter. Så fort det kom in böcker för den typen av barn försökte de ta in sådana böcker. De gällde framförallt faktaböcker. Sådana böcker kunde vara svåra att få tag på och det var något hon saknade. När intervjuperson E skulle ha tag på böcker till biblioteket såg hon program, tittade efter nytugåvor och höll reda på vad som var på gång. Hon kollade även i en katalog från svensk bokhandel. Det var en tjock katalog som kom ut fyra gånger per år. Den prenumererade hon på läste i och kryssade för de böcker som hon tyckte såg intressanta ut. Sedan gick hon ut på nätet och tittade. Oftast gick hon in på adlibris där hon beställde de flesta böckerna. Framförallt lyssnade hon på vad eleverna hade för önskemål. Ibland kom de in och frågade efter speciella böcker. Om det bara var en enstaka elev och ingen annan elev nappade på förslaget brukade inte Intervjuperson E ta in boken. Oftast snappade hon upp om det fanns något speciellt eleverna var intresserade av. Också lärarna kunde komma med önskemål om böcker som handlade om något särskilt exempelvis temaarbeten.

Intervjuperson E upplever att det var ganska lätt att få tag på böcker. Även om det var några år gamla så gick de ofta att få tag på via biblioteken i länet. Det gick att e-posta runt och exempelvis fråga om en viss bok och säga att det behövde flera stycken av den. De hon däremot tycker saknas är som tidigare nämnt lättläst facklitteratur. Det är någonting som hon anser att även invandrabarn skulle behöva få tillgång till. Intervjuperson E anser att alla bör arbeta med integration, inte bara biblioteken. Det finns inga anställda på skolbiblioteket med annan etnisk härkomst. Men Intervjuperson E tror att det absolut skulle ha haft betydelse för elever ifall de hade funnits det.

När intervjuperson E arbetade på biblioteket upplevde hon att det största hindret i användandet av biblioteket framförallt var ekonomin. Att prenumerera på tidningar var bara att glömma. Dagstidningar var det enda de hade råd med. När Intervjuperson E köpte böcker fick hon göra prioriteringar. Vid det läsfrämjande arbetet anser Intervjuperson E att det är viktigt att böckerna är intressanta. Hon anser att böckerna som kommer från förläggarna ibland har otroligt tråkiga framsidor, som inte alls lockar till läsning. Intervjuperson E tycker att det är viktigt hur boken ser ut på framsidan. Även om hon kunde förklara att en bok var mycket bra så hände det att den blev ratad av eleverna beroende på hur den såg ut på framsidan. För att det ska fungera måste man exponera och visa upp böcker förklarar Intervjuperson E. Det gällde också att förmedla när nya böcker kom in.

Det gäller att känna eleverna och veta vilka svårigheter och intressen en del har. Det är också bra att ha pejl på vad de tycker om och inte tycker om. Att locka till läsning kan vara ganska svårt. Intervjuperson E anser att det skulle behövas fler böcker som är lite spännande, inte så tjocka och ser roliga ut på framsidan så att eleverna inte blir avskräckta från att läsa. Något för killar som inte är intresserade av att läsa är också någonting hon saknar.

När det gäller Projektet *Biblioteket mitt i världen* förklarar hon att integration är ganska nytt för dem i Storuman. Läsfrämjande projekt har de emellertid haft hela tiden i olika varianter och i olika årskurser, både läsfrämjande projekt och på ett visst tema.

Intervju 2

Intervjuperson F har jobbat på Rödbroskolan i tio år. Han är framförallt lärare i tyska, men han har också svenska och engelska. Läsåret 2010 har han tagit över ansvaret för biblioteket, som är öppet på halvtid. När Intervjuperson F gör inköp av böcker så använder han sig av tips

från kollegor. Om någon önskar något speciellt till biblioteket så kan han ta in det också. Läromedlen som används på skolan går också genom biblioteket. De som besöker biblioteket lånar bland annat matteböcker samt böcker som hör till ämnena inom NO/SO. Alla ämnen finns registrerade i lånesystemet. På frågan om han upplever att allt som borde finnas finns på biblioteket svarar han att det naturligtvis aldrig kan finnas för mycket. Men i stort sätt upplever han att det som borde finnas på biblioteket finns. Någonting han tycker skulle kunna utvecklas på biblioteket är tidskriftsutbudet och det ska de titta på inför nästa år.

Intervjuperson F skulle vilja prenumerera på fler tidskrifter som kan intressera eleverna. Han har inte något specifikt förslag på någon tidskrift från någon elev men tror att motortidningar skulle kunna intressera killarna. Kanske skulle någon ungdomstidning kunna intressera eleverna generellt.

Intervjuperson F skulle önska att biblioteket skulle vara öppet hela dagen. Tyvärr har det varit besparingar på öppettiderna. För ett par år sedan var det öppet på heltid. Intervjuperson F beskriver biblioteket som skolan nav. Tanken är att elever ska kunna komma dit och sätta sig och läsa en tidning, eller sitta vid datorerna och arbeta i en lugn miljö. Det finns inte mycket som hindrar eleverna och lärarna från att använda biblioteket. De använder biblioteket flitigt. Alla elever har en inloggningskod så även om inte Intervjuperson F är där så kan de använda datorer. Det finns en hel del barn i rörelse på biblioteket, elever från fyran, femman, sexan, sjuan, åttan och nian. Eleverna kommer till biblioteket för att låna böcker. De sitter mest och läser när de har rast.

När det gäller bibliotekets roll som mötesplats för människor från olika kulturer förklarar Intervjuperson F att de inte har sett så många olika kulturer på biblioteket. Det är egentligen bara de sista åren som det har kommit in ensamkommande flyktingbarn i samhället och andra kulturer. Det är någonting helt annat om man kommer till Umeå. Intervjuperson F har inte tänkt på det så mycket men han skulle naturligtvis kunna anpassa utbudet av litteratur lite grand och köpa in sådant som kan ha med elever med annan etnisk härkomst att göra. De har i alla fall börjat att köpa in lite ordlistor.

När vi pratar möjligheter till integrationsarbete på biblioteken svarar Intervjuperson F att en möjlighet att synliggöra det mer skulle vara att ordna utställningar. Det är det han tänker på först. Det kan också vara viktigt att se till vilka behov som finns. Intervjuperson F menar att det är skillnad på ett skolbibliotek och ett mer allmänt bibliotek som ett kommunbibliotek. På

ett kommunbibliotek har man längre öppettider och det innebär att man kan ha aktiviteter på kvällar som t ex någon föreläsning. Så länge läroplanen uppfylls så ser Intervjuperson F inget problem med att skolbiblioteket inte har den formen av aktiviteter. Han kan känna att den typen av arbete förekommer allt mer på skolan men att biblioteket lämnas utanför.

Intervjuperson F ser att man skulle kunna koppla in biblioteket genom det som nämndes tidigare, d v s utställningar. I samband med en utställning skulle man även kunna ställa fram lite aktuella böcker. T ex runt någonting som tar upp en viss problematik.

När det gäller hur skolan/biblioteket bistår personer med annan etnisk härkomst svarar han att den hjälpen får de mest i undervisningen. De har Svenskatvåundervisning och även assistenter som hjälper till. På biblioteket är de främsta uppgifterna att tillhandahålla skolböcker och utgöra en plats där de kan sitta och arbeta precis som andra elever. Men Intervjuperson F har inte känt att biblioteket speciellt är till för detta men naturligtvis skolan. För när elever kommer till skolan är tanken att de ska integreras i samhället och i klassen och vara med så mycket som möjligt.

När det gäller bibliotekets/skolans läsfrämjande arbete berättar Intervjuperson F att de brukar ha bokprojekt på svenskalektionerna. Det kan t ex gälla att man läser olika böcker av samma författare eller att man läser fyra fem böcker för grupper och sedan får eleverna berätta för varandra efteråt. Det är också vanligt med boksamtal. Nästan allt av detta arbete sker på lektionstimmarna. Intervjuperson F anser att han som bibliotekarie i mån av tid även skulle kunna gå ut i klasserna och visa upp lite nyinköpta böcker eller böcker på något tema och berätta lite om vad som finns.

Jag berättar lite om projektet *Biblioteket mitt i Världen* som rör integration och läsfrämjande arbete. Intervjuperson F inte har blivit informerad om projektet direkt. När det gäller Intervjuperson F's förväntningar på projekt som arbetsform svarar han att det alltid kommer in i skolans arbete och skolbiblioteket kommer lite vid sidan av. Det är med andra inte huvudaktören. Men han tycker trots allt att biblioteket fyller en viktig funktion med tanke på demokrati. Kanske kan man som ny främling söka sig till ett bibliotek för att man förknippar det med information och trygghet. Intervjuperson F lägger till att det kan vara en utmaning att fånga eleverna som ska lära sig ett nytt språk och att hitta litteratur som kan passa dem. Det finns mycket lättläst litteratur på biblioteket. Det gäller att hitta någonting som kan intressera dem som inte blir för barnsligt. Dessutom vill han väcka deras läslust. Det kan vara en

utmaning då det kan vara svårt att komma till ett nytt land där allting är nytt. Det finns ungdomar från Iran och det finns ungdomar från Sverige och att hitta passande litteratur kan handla mer om åldern än om härkomst. Man kanske inte ska göra det svårare än vad det är avslutar Intervjuperson F.

Observationer av föredraget böcker, boxning och värderingar

Torsdag 25 november, Rödbroskolan

I Rödbroskolan har eleverna haft en vecka kring värderingar. Rektorn på skolan förklarar dock att de inte ha varit så tydliga kring veckan och att många elever kanske inte är medvetna om att det har varit en sådan vecka. Eleverna har under veckan sett filmer som kan kopplas till värderingar. I sjuan har de sett *Alice in underlandet* och i nian *Pojken i randiga byxor*. Genom föredraget *Böcker, boxning och värderingar* inleds projektet *Biblioteket mitt i världen*. Det innebär att Raad från boxningsklubben Umeå Legend Club och Dan-Ove från länsbiblioteket kör ett program i vilket boxningsträning länkas ihop med bokprat. Enligt rektorn på Rödbroskolan finns ett särskilt behov för en värdegrundsvecka så det varit några stökiga händelser på skolan. Det har varit en del sabotage där eleverna har sina skåp. Det finns ett par asylsökande ungdomar i kommunen och några äldre elever har betett sig illa mot dem. De elever som är med på föredraget *Böcker, boxning och värderingar* är något yngre och föredraget kan sägas ske i förebyggande syfte. Rektorn på skolan vill att det ska finnas en respekt för olikheter bland eleverna och att elever ska kunna känna sig in i andra människors situation. De klasser vi möter under torsdagen är; **7c, 7a, 6a, 6b**

Här följer ett utdrag av föredraget böcker boxning och värderingar, Före Lunch,

”Hur många av er vill lära sig någonting nytt?”, inleder Raad. ”Ni kommer att få lära er boxning” Sedan lär Raad ut några grundsteg som det går att bygga vidare på. Han förklarar också att alla sporter i grund och botten är dans. Rådet som Raad ger barnen för att lyckas med att lära sig någonting nytt är att titta noga och lyssna på deras lärare. Om barnen vågar släppa loss hemma eller på träningen så kommer det att bli bättre lovar han. Han berättar om boxningslegenden Mohammad Ali för att ge inspiration. Dan-Ove och Raad tycker att kunskap och styrka är en bra kombination. Under träningen vill Raad att barnen ska låta hela kroppen tala. ”Upp med garden, kom igen” peppar Raad barnen. I slutet av träningen får alla gå fram och pröva leda boxning en och en. Att leda kan vara lite nervöst men Raad gör en liknelse som handlar om hur många av eleverna som kommer att söka sommarjobb och

kontentan är att man måste våga för att vinna. Raad hävdar att barnen ska vara som en positiv familj. De ska bekräfta och jobba med varandra. ”Ingen är bäst, tillsammans är vi bäst” För att komma tillbaka till liknelsen med att söka jobb förklarar Raad att man utvecklar någonting som gör det lättare att söka jobb genom träningen.

Efter boxningsträningen tar Dan-Ove över. Han säger att barnen har varit duktiga och frågar om någon av dem har tänkt bli boxare. ”Med rätt pepp kan man fixa allt.” Vad man ska göra är lyssna, titta och fokusera. Han kommer in på bokpratet och hävdar att alla berättelser handlar om att aldrig ge upp. Man är kapabel till allt men man måste ha lust. Dan-Ove undrar vad en hjälte är för någonting? Han får förslag av barnen på några klassiska hjältar som stålmannen. Dan-Ove förklarar att en hjälte kan vara vem som helst av barnen som hamnar i en ovanlig situation. Han drar en liknelse med filmen *Alice i Underlandet* som eleverna har sett. Frodo i *Sagan om ringen* är också en hjälte som egentligen bara är en vanlig pojke som får ett stort uppdrag. Han klarar av uppdraget och får hjälp ibland. Man lär sig om man vågar och ibland får man ”en smäll på käften”. Det gäller att visa varandra kärlek och respekt för tillsammans är man bäst.

Efter lunch

Under boxningsträningen efter lunch förklarar Raad att eleverna måste våga släppa loss och visa sin talang, ”Vem är du?” När man vet att man kan ska man inte tveka. Raads mantra är att man måste våga förlora för att vinna. En liten pojke under träningen vill absolut inte gå fram och leda andra under boxningen utan lämnar salen vi befinner oss i. Raad förklarar att man aldrig ska lämna dåliga spår efter sig. Man ska lämna bra spår efter sig. Mobbing, diskriminering och skadegörelse får ej finnas.

När Dan-Ove tar över förklarar han att böcker och berättelser ger kunskaper av olika slag, s k livskunskaper. Nästan alla berättelser handlar om en hjälte. Om man kliver fram och gör så gott man kan får man hjälp. Dan-Ove gör en koppling till *Alice i underlandet*. Alice visste inte någonting om de sammanhang hon hamnade i men hon gjorde så gott hon kunde.

När Raad håller boxningsträning i klass sex lägger han tyngdpunkten på att eleverna ska lära sig någonting nytt i livet. Det går inte att koncentrera sig om eleverna har blicken på någon annan och att denne kanske gör fel. ”Förra klassen var jättebra, de var jätteduktiga, jag vill att ni krossar dem!”, utbrister Raad. Raad frågar vad de nya eleverna heter och vad de har för intressen. Han förklarar vidare att de är här för att bygga relationer och komplettera varandra. Raads namn betyder åska på arabiska förklarar han. Själv tränar han boxning, thaiboxning och

basket. Raad arbetar på tre skolor i Umeå för att barn ska få en ny framtid och lära sig någonting nytt. Boxare gör väldigt små rörelser förklarar han. De får ingen nytta av det som de lär sig om barnen inte gör något av det. Han uppmanar sina elever att dela med sig och utveckla sina talanger. Raad gör en liknelse med ett ägg med ett hårt skal som går sönder och en mjuk kudde som tål mer. Kontentan är att ödmjukhet fungerar bättre än kaxighet. För att lära sig någonting nytt i livet förlorar man tid och kraft men vinner en ny erfarenhet. Det är viktigt att hans elever vågar göra fel inför varandra i en bra miljö. Han berör ämnet integration genom att säga att vi har det bra i Sverige. När han flydde till Sverige med sin familj hade dem det inte så bra. Han tycker att människor ska vara tacksamma genom att hjälpa varandra och han vill se Sverige utvecklas. ”Ni är väldigt underbara. Ta vara på det!” avslutar Raad.

Fredag 26 november, Stenseleskolan

Jag får ett e-postmeddelande från klassläraren för klass fem till sex som undervisar i alla ämnen förutom slöjd, idrott och musik på Stenseleskolan. Hon förklarar att tanken var att Raad och Dan-Ove skulle ha kommit till Stenseleskolan under våren 2010. Då var det en ganska jobbig miljö på skolan med ett flertal skoltrötta elever som spred oro. Personalen på skolan tänkte att det kunde vara bra för dessa elever att få höra om hur det var på andra ställen för att få en annan bild av verkligheten. Nu när besöket blev av var situationen på skolan en helt annan men eleverna har satt fram emot boxningen sedan i våras. De elever vi möter under fredagen är; **5 och 6-åringar, 1+2'an killarna, 1+2'an tjejerna, 3+4'an och 5+6'an.**

För tjejerna i klass 1+2 börjar Dan-Ove med bokpratet. I den här klassen läses *Spökerna från Carra* av hela klassen. Dan-Ove förklarar att det är spännande och bra att läsa böcker och historier eftersom man lär sig mycket. Man lär sig att man måste våga saker som t ex att ta för sig. Han gör en liknelse med att en av de första sakerna som vi människor lär sig är att gå. Och för att lära sig gå får man inte vara rädd för att falla.

När Raad tar över förklarar han att linjerna på fotbollsplanen, i gymnasalen där vi nu befinner oss, heter mitline, sideline och baseline. Beroende på hur många gånger Raad klappar i händerna får barnen springa till respektive linjer. Under övningen skrattar barnen så att de håller på att kikna. Sedan följer boxningsträning och sist har Raad en liten fotbollsutövning till musik. Några av flickorna får prova skjuta straffsparkar och Raad står i mål

I klass 5+6 börjar Dan-Ove med att berätta att sagor och berättelser är viktiga eftersom man lär sig någonting av dem. Barnen får ge exempel på vad man kan lära sig. De föreslår att man kan lära sig stava och laga mat. Dan-Ove tillägger att om man t ex väldigt gärna vill ha en häst men bor i en lägenhet så kan man läsa hästböcker. När man senare ska skaffa sig häst så kan man redan mycket om hästar. Sedan berättar Dan-Ove om en bok som heter *Yxan*. Den handlar om en pojke som bor i Kiruna vars föräldrar har skiljt sig. När pojken bara är tolv år får han flyga med en pilot i ett flygplan. Men så dör piloten i luften när planet befinner sig över Canada. Som tur är har piloten hunnit visa pojken några grunddrag när det gäller hur man ska landa och sänka planet. Pojken hade varit smart och snappade upp det han lärt sig. Boken heter *Yxan* för att pojken hade fått en yxa och klarar sig därmed i fyrtio år. Han kommer ihåg saker när han ställs inför problem. Allt han fått lära sig i hela livet är viktigt. Efter att ha berättat om boken *Yxan* går han över till att alla berättelser handlar om hjältar.

När Raad tar över berättar han att det som är viktigt i alla sporter, på skolan och i biblioteket är att titta, lyssna och fokusera. Språket är nyckeln i alla samhällen förklarar han. Sedan han var barn har han haft som mål att hjälpa människan. I Sverige finns det många som klagar och ingen är nöjd. Men vill man vara en hjälte ska man jobba och inte klaga. Och för att se resultat i sina liv uppmanar han eleverna att ha tålamod. Raad förklarar att människans största fiende är rädsla och okunnighet. Vad som fungerar bättre än rädsla och okunnighet är dess motpoler mod och kunskap. Det är viktigt att våga vara modig och öppen. Med boxningsträningen vill Raad kombinera ung kraft och nyfikenhet med äldres erfarenhet.

8, Slutsatser

Hur kan biblioteket fungera som en mötesplats för integration?

Biblioteket är en skattefinansierad verksamhet och bör därför vara en mötesplats för alla medborgare i kommunen, vilket också är något som bibliotekslagen stödjer. Vissa grupper ska hela tiden kompletteras ekonomiskt och personalmässigt, det gäller barn och unga samt funktionshindrade och invandrare. Det gäller att prioritera och komplettera den senare gruppens behov gentemot de som vänder sig till biblioteket och har starka önskemål.

Bara genom att människor finns sida vid sida på biblioteket öppnar upp för ett möte. I bibliotekets integrationsarbete kan programverksamheten utgöra en viktig del. På biblioteket försöker de att ha programpunkter som kan vara intressanta för personer med annan etnisk härkomst. Biblioteket har också samarbeten med olika invandrarföreningar.

Intervjuperson A efterlyser fler programpunkter där människor med annan etnisk härkomst är arrangörer. Intervjuperson C anser att personalen på biblioteket, när det anordnar program, måste utgå ifrån en diskussion om vad människor som besöker biblioteket egentligen vill ha. Biblioteket får inte fungera som en myndighetsperson som ordnar saker och tror att människor med annan etnisk härkomst ska komma.

Vid integrationsarbete med barn är det viktigt att möta barnen där de befinner sig. För ett par år sedan genomfördes ett projekt som hette *I rörelse* som påminner lite grand om projektet *Biblioteket mitt i världen*. De båda projekten kombinerade böcker med idrott. Intervjuperson C från Ersbodabiblioteket besökte idrottsklubbar, en fotbollsklubb och en innebandyklubb. Genom idrottssammanhang fördes bokprat in före och efter matcher och träningar. Detta visade sig vara en lyckad kombination och är också vad projektet *Biblioteket mitt i världen* handlar om.

Hur kan biblioteket jobba läsfrämjande(gällande integration)?

En viktig aspekt av bibliotekets läsfrämjande arbete är att förse personer med annan etnisk härkomst med böcker på lättläst svenska. Karin Solgren som jobbar med flerspråkighet i skolan på uppdrag av skolverket har varit i Umeå och talat om vikten av böcker på svenska som handlar om barn och ungas erfarenheter när de kommer från andra länder än Sverige. Det behövs både böcker på barnens egna modersmål och böcker om ungas erfarenheter från andra håll i världen än Sverige. Uppe på tapeten har också varit bilderböcker om barns ursprung. Vi lever i ett samhälle där barn ser olika ut. De måste även speglas i litteraturen. Det ska vara ett handarbete med integration och något naturligt i det man gör.

Stadsbiblioteket i Umeå har tagit emot ungdomar och försökt att ge dem boktips. Det är inte alltid så lätt eftersom ungdomar skiljer sig åt. Kanske kan de lite svenska eller ingenting alls. Då är det viktigt att hitta beröringspunkterna. Sagor finns över hela världen och går ofta att känna igen sig i fastän de förekommer i lite olika tappningar. Intervjuperson B upplever att det är viktigt att tala om för barn med olika etnisk härkomst att deras kunskaper är viktiga för de som jobbar på biblioteket. Det kan t ex gälla om en bok på ett främmande språk ska vara placerad på barn eller ungdomsavdelningen.

På Ersbodabiblioteket har personalen börjat sätta ett litet M på böcker som innehåller barn som ser ut som de kommer från en annan kultur. Detta för att det ska gå snabbt för en lärare som ska ha högläsning i en klass att hitta en lämplig bok som representerar världen som den ser ut idag. I bokklubben bokmalarna på Ersbodabiblioteket finns idag många barn med annan etnisk härkomst. Så länge dessa barn finns representerade och speglar Ersboda tycker inte bibliotekarierna som jobbar där att det finns något problem. Men när Intervjuperson C skulle starta bebisbokpratet var det nästan bara svenska mammor som anmälde sig. Då tog hon kontakt med barnavårdcentralen för att nå mammor med annan etnisk härkomst än svensk.

Hur kan de erfarenheter som finns bland besökarna tas tillvaratas på ett gediget sätt?

Enbart det faktum att det finns besökare på biblioteken med annan etnisk härkomst än svensk på biblioteken öppnar upp för ett möte. En viktig aspekt av hur människor med annan etnisk härkomsts erfarenheter kan tillvaratas är kopplad till integration i arbetslivet. När det ska rekryteras personal till biblioteket finns mycket få människor med annan etnisk härkomst. Vissa delar av kulturlivet är mycket homogent. Det är ett problem som avspeglar sig i bibliotekets verksamhet. De anställda med annan etnisk härkomst än svensk är mycket få. Det skulle ha betydelse för bibliotekets besökare med anställda med annan etnisk härkomst för olika kulturella uttryck.

I bokklubben bokmalarna på Ersbodabiblioteket gjordes en liten undersökning. Det var flickorna som fick tycka till om framtidens bibliotek. De kom fram att de hade ett lite annorlunda sysätt på saker och ting. En idé var att där det fanns ett bibliotek, där skulle det också finnas ett badhus. Tanken var att barnen skulle kunna göra många roliga saker på ett och samma ställe. Både låna böcker och gå och bada. I undersökningen framkom flera sådana reflektioner om hur flickorna såg på framtiden överhuvudtaget.

9, Diskussion

I denna diskussion knyter jag an till Marianne Anderssons och Dorte Skot Hanssens teori om bibliotekets fyra funktioner. Dessutom knyter jag också an till tidigare forskning som bland annat gäller att läsfrämjande arbete ska bygga på delaktighet och eget skapande, vilket jag anser kommer till genom kombinationen av boxningsträning och bokprat. Detta är vad föredraget *Böcker, boxning och värderingar* som inleder projektet *Biblioteket mitt i världen* handlar om.

Genom programverksamheten kan man se att biblioteket utgör ett kulturcentrum, som Marianne Andersson och Dorte Skot Hanssen skriver om. Det som kallas *Ung fredag* på stadsbiblioteket öppnar för möten mellan ungdomar. Det finns barn som besöker biblioteket som har ett specialintresse som att teckna Manga. I dessa fall är det vanligt att biblioteket samarbetar med något studieförbund. Händelser kopplade till programverksamheten är öppet för alla och kan bidra till integration. Det finns emellertid inte på vare sig Stadsbiblioteket eller Ersbodabiblioteket i Umeå aktiviteter riktade till barn med annan etnisk härkomst. Att det riktar sig till alla kan ses som en förutsättning för integration. Ingen nämnd och ingen glömd med andra ord.

När det gäller bibliotekets roll som kunskapscentrum så kan bibliotekarierna se att många nysvenskar snabbt vill börja kommunicera och skaffa sig körkort. På Ersbodabiblioteket finns en hylla som heter Sverige för nybörjare och svenska för nybörjare. Där har man samlat lättläst litteratur som kan vara bra om en person vill lära sig svenska.

På Ersbodabiblioteket är det vanligt med frågor om hjälp med olika saker. Det är dock inte bara människor med annan etnisk härkomst som förväntar sig att få hjälp. Detta med hjälp med diverse saker som biblioteket kan tillhandahålla går hand i hand med biblioteket som informationscentrum. Bibliotekarierna på Ersbodabiblioteket tycker dock att det finns en gräns för vad de kan hjälpa användare med. Det finns vissa saker som bibliotekarierna inte vågar sig på att hjälpa till med som t ex att betala räkningar eller beställa flygbiljetter. Det är också en fråga om användarnas integritet.

Sist men inte minst har vi biblioteket som socialt centrum, en punkt som jag anser går lite in i biblioteket som informationscentrum. Modersmåslärarnas dag som anordnas på stadsbiblioteket är ett exempel på bibliotekets funktion som socialt centrum.

Modersmåslärarna har exempelvis under denna dag bokat något sagorum eller ljusgården. Biblioteket har velat förmedla vilka länder barnen kommer ifrån och vad de har för kulturer. Barnen vistas på biblioteket med sina föräldrar och andra besökare får en bild av dem. Det blir på så sätt påtagligt. Ett givande och tagande av kunskap äger rum. I och med det konkreta och påtagliga med modersmåslärarnas dag blir biblioteket som ett vardagsrum. Biblioteket behöver medier, kunskap, böcker och berättelser från alla delar av världen.

För att gå över från Bibliotekets fyra funktioner till läsfrämjande arbete och integration så ger föredraget *Böcker, boxning och värderingar* barnen någon att identifiera sig med samt uppmuntrar till att barnens bakgrund inte ska betraktas som någonting negativt. Carina Fast skriver i sin avhandling *Sju barn lär sig läsa och skriva-familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola* att barnens bakgrund i skolan ofta betraktas som någonting negativt. Genom att Raad i föredraget förklarar att hans namn betyder åska så uppmuntrar han till att barnens modersmål ska betraktas som någonting positivt. Raad och Dan-Ove vill kombinera kunskap och styrka genom sitt föredrag. Det går hand i hand med kulturrådets nya direktiv från 2006 som betonar att läsfrämjande inom kultursfären ska bygga på delaktighet och eget skapande. Långsiktighet skulle uppnås genom projekt som bygger på bred samverkan och kunskapsprocesser som sprids i nätverk.

Referenser:

Andersson Marianne och Dorte Skot Hansen (1994) *Det lokale bibliotek – afvikling eller udvikling*, København, Danmarks Biblioteksskole. Udviklingscenteret for folkoplysning og voksenundervisning.

Bibliotekslagen (1996) <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/19961596.htm> [2010-12-07]

Bild, <http://etjanst.hb.se/bhs/ith/4-97/evaldfig.gif>

Blomberg Jesper (2003) *Projektorganisationen – kritiska analyser av projektprat och praktik*, Malmö, Liber ekonomi

Bryman Alan(2004) *Samhällsvetenskapliga metoder* Malmö, Liber

Cornelius, Cay (2007) Läsfrämjande arbete för barn och unga i en digital tid *Biblioteksbladet*, 8, 20-21

Fast, Carina (2007) *Sju barn lär sig läsa och skriva Familjeliv och populärkultur i möte med förskola och skola*, Uppsala, Uppsala Universitet

Jansson Tomas, Ljung Lennart (2004) *Projektledningsmetodik*, Lund, Studentlitteratur

Lovdalen Mikael (2008) *Biblioteken som stöd för invandrare under integrationsprocessen-En kvalitativ studie på stadsbiblioteken i Malmö och Lund*, Bibliotekshögskolan i Borås, Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap

Magnusson Stina (2005) *Integrationsprojekt på två bibliotek-Mångfald möten och möjligheter*, Bibliotekshögskolan i Borås, Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap

Nationalencyklopedin(1992), nr 9, Bokförlaget bra böcker AB, Höganäs

Rydsjö Kerstin & Elf Anna Carin (2007) *Studier av barn och ungdomsbibliotek En kunskapsöversikt*, Borås, Institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap

Trost, Jan (2010) *Kvalitativa intervjuer*, Lund, Studentlitteratur

Svensson Lennart, Von Otter Casten (2001) *Projektarbete teori och praktik och sagan om diamanten som sprängdes*, Stockholm, Santréus förlag

Wagénius Linda (2006) *Mångkulturell bibliotekariekompetens-En litteraturstudie och intervjuer med bibliotekarier och chefer vid Malmö stadsbibliotek*, Lunds Universitet, Bibliotek och informationsvetenskap

Westin Charles (1999) *Mångfald, integration, rasism och andra ord Ett lexikon över begrepp inom IMER –Internationell Migration och Etniska Relationer*, Stockholm, Socialstyrelsen

Bilagor;

Frågor till lärare i Storuman

10-11-23

Inledningsfrågor;

Vad heter du?

Hur gammal är du?

Berätta lite om ditt yrke?

Användning av bibliotek

Hur går du tillväga när du ska ha tag på böcker på biblioteket?

Upplever du att du kan få tillgång på alla böcker du vill ha tag på?

Saknar du någonting på biblioteket?

Hur skulle du vilja använda biblioteket?

Finns det någonting som hindrar dig från att använda biblioteket?

Integration

Hur kan biblioteket fungera som mötesplats för människor med olika härkomst?

Vad finns det för möjligheter till integrationsarbete på biblioteket?

Vad finns det för hinder för integrationsarbete på biblioteket?

På vilket sätt kan man på biblioteket/skolan bistå personer med annan etnisk härkomst?

Läsfrämjande arbete

Hur jobbar ni med läsfrämjande arbete på skolan?

Hur kan ert läsfrämjande arbete förbättras?

Frågor om projektet biblioteket mitt i Världen

Har något liknande projekt bedrivits tidigare som rör integration och läsfrämjande arbete i Storuman?

Vad har du för förväntningar/förhoppningar på projektet Biblioteket mitt i Världen?

Inledningsfrågor;

Vad heter du?

Hur gammal är du?

Berätta om ditt yrke?

Frågor knutna till uppsats;

Hur kan biblioteket jobba för att främja integration?

Hur kan biblioteket jobba läsfrämjande för att stärka integration?

Hur kan besökare med annan etnisk härkomst tas till vara?

Egna frågor:

Vad finns det för möjligheter till integrationsarbete på biblioteket?

Vad finns det för hinder för integrationsarbete på biblioteket?

Varför bör biblioteket jobba med integration?

Finns personal på biblioteket med annan etnisk härkomst?

På vilket sätt kan biblioteket bistå personer med annan etnisk härkomst?

Ytterligare frågor;

Hur gör ni för att nå användare med annan etnisk härkomst?

På vilket sätt är biblioteket en mötesplats för människor från olika kulturer?

(Socialt centrum, Kunskapscentrum, Informationscentrum, Kulturellt centrum)

Upplever du att pojkar med annan etnisk härkomst och flickor med annan etnisk härkomst besöker biblioteken i samma utsträckning?

Frågor, integration;

Vad skulle ni vilja göra vad avser mångfaldssatsningar (Om ni hade större ekonomiska resurser?)

Upplever du att det finns invandrargrupper som är svårare att nå en andra?

Hur kan biblioteken bidra till att öka svenskars kunskap om olika kulturer?

Frågor knutna till projektet biblioteket mitt i Världen

Har något liknande projekt bedrivits tidigare som rör integration och läsfrämjande arbete i Storuman?

Vad har du för förväntningar/förhoppningar på projektet Biblioteket mitt i Världen?

Definition av integration enligt NE;

”I studier av internationell migration och etniska relationer används integration särskilt för att beteckna de sociala processer genom vilka minoriteter, t ex invandrade etniska grupper, slussas in och blir delaktiga av det nya samhälle de flyttat till. Det kan gälla deras arbets- och bostadsmarknad eller deras sociala, kulturella och politiska liv. Integration definieras olika och termen bör därför bestämmas närmare när den används. Närliggande begrepp är ackulturation, adaptation(anpassning), assimilering(som dock vanligen anger att ursprungliga skillnader utplånas mer fullständigt) och inkorporering.”

Definition av integration

enligt SOS-rapport 1999:6 Mångfald, integration, rasism och andra ord- Ett lexikon över begrepp inom IMER – Internationell Migration och Etniska Relationer;

”Under många år har begreppet integration främst kommit att förknippas med frågan om delaktigheten i samhällsgemenskapen för kulturella och etniska minoriteter, framförallt utrikes födda och deras barn. Den historiska bakgrunden i Sverige är att assimilationsideologi vad beträffar invandrares inlemmande i samhället under 1969-talet. Glazer (1963) visade att den amerikanska smältdegeln inte alls hade fungerat såsom man allmänt hade föreställt sig. Krav på assimilering framstod som ett orealistiskt mål. Samtidigt började invandrade minoritetsgrupper ställa krav på erkännande av den egna kulturella identiteten, exempelvis att få driva egna skolor. I det här klimatet introducerades begreppet integration som ett alternativ till traditionell assimilation. Integration uppfattas som en möjlighet för etniska minoritetsgrupper att bevara sin kulturella särprägel samtidigt som de inlemmas i majoritetssamhällets ekonomi, produktion, resursfördelning, politik och styre.

Ett centralt kriterium på integration i den här meningen är delaktighet och deltagande – participation. Kulturella, etniska och språkliga minoriteters integration i majoritetssamhället kan således definieras som deltagande i samhällets publika sfär utan krav på den privata (kulturella) sfären måste förändras. **Assimilation** definieras följaktligen som (minoriteters) deltagande i den publika sfären med samtidig förändring eller anpassning av den privata sfären till det som råder inom majoritetssamhället. **Segregering** definieras som en strävan hos

minoriteten att behålla traditionella levnadssätt, värderingar och normer inom den privata sfären samtidigt som deltagande i majoritetssamhällets offentliga sfär begränsas till ett absolut nödvändigt minimum. Segregation kan också uppstå genom att majoritetssamhället eller delar av majoritetssamhället, utestänger minoritetsgrupper från tillträde till väsentliga samhällsresurser i fråga om utbildning, arbete, bostäder och politiskt inflytande. Ett fjärde alternativ går ut på att minimera kontakterna med majoritetssamhällets offentliga sfär samtidigt som den privata ändras. Kreolisering och blandkultur kan vara exempel på detta alternativ.”

....”Begreppet integration kan emellertid även beteckna den process genom vilken **etniska och kulturella minoriteter** inlemmas i samhället. Sociologen Milton Gordon (1964) formulerade en modell över gradvis tilltagande participation inom olika samhällsområden-från delaktighet i samhällets ekonomi och ekonomi till giftermål över etniska och kulturella gränser. När det sista steget tagits, med giftermål över det som tidigare setts som etniska och kulturella gränser, motsvarar detta enligt, motsvarar detta enligt Gordon fullständig assimilation: Integration är alltså ett steg på vägen mot assimilation. Några områden är viktigare än andra när det gäller etniska kulturella och språkliga minoriteters integration. **Ekonomisk integration** betyder att majoriteten är inlemmad i och har tillgång till majoritetssamhällets reguljära distributionsformer. Arbete som anställd eller egen företagare genererar beskattningsbara inkomster. Ekonomisk integration innebär att gruppen i fråga har en tillgång, på samma villkor som andra, till arbetsmarknaden, och kommer i åtnjutande på samma villkor som andra av den offentliga sektorns transfereringar. Grupper som huvudsakligen försörjer sig inom en informell ekonomi eller genom verksamheter som ligger utanför myndigheternas kontrollkan inte sägas vara ekonomiskt integrerade i samhället. En välfungerande *ekonomisk integration förutsätter att hinder såsom diskriminering på etnisk, kulturell eller språklig grund inte föreligger.*

Social integration handlar i första hand om att människor kan mötas över de kulturella, etniska och språkliga gränserna i gemensam informell icke påtvungen samvaro på fritid, i föreningslivet, i utbildning och arbetslivet. En välfungerande social integration förutsätter att människor inte utesluts från informella sociala nätverk på grund av xenofobi och fördomar.

Politisk integration står för det förhållandet att etniska, kulturella och språkliga minoriteter utnyttjar sina möjligheter som andra samhällsmedlemmar att påverka politiska beslut genom att rösta vid allmänna val. Utländska medborgare som är permanent bosatta i Sverige har inte

rätt att rösta vid riksdagsval men däremot vid kommunal och landstingsval. Svenskt medborgarskap är inte en förutsättning för (politisk) integration. Erfarenheterna visar dock att det kan vara av stor betydelse, oavsett om det nu redan är ”integrerade” personer som antar svenskt medborgarskap eller om detta medborgarskapsutbyte öppnar nya dynamiska möjligheter till participation. Sociala indikatorer ger vid handen att utrikesfödda med svenskt medborgarskap inte skiljer sig på väsentliga punkter från den infödda svenska majoritetsbefolkningen.....”

Frågor

Knutna till uppsats:

Hur kan biblioteket jobba för att främja integration?

Hur kan biblioteket jobba med läsfrämjande arbete för att stärka integration?

Hur kan besökare med annan etnisk härkomst erfarenheter tas till vara?

Egna frågor:

Vad finns det för möjligheter till integrationsarbete på biblioteken?

Vad finns det för hinder för integrationsarbete på biblioteken?

Varför bör biblioteken jobba med integration?

Finns personal på filialbiblioteken med annan etnisk härkomst? (Borde personal med annan etnisk härkomst finnas på biblioteken?)

På vilket sätt kan biblioteket bistå personer med annan etnisk härkomst?

Ytterligare frågor

Hur gör ni för att nå användare med utländsk bakgrund?

På vilket sätt är biblioteken en mötesplats för människor från olika kulturer?

Tror du att pojkar med utländsk bakgrund och flickor med utländsk bakgrund besöker biblioteket i samma utsträckning?

Frågor om projekt och mångfaldsatsningar

Vad skulle ni vilja göra vad avser mångfaldsatsningar (Om ni hade större ekonomiska resurser?)

Har ni haft mångfaldsprojekt tidigare under åren? Vilka?

Finns invandrargrupper som är svårare att nå en andra?

Kan biblioteken bidra till att öka svenskars kunskap om andra kulturer?

Frågor till Intervjuperson B

10-11-17

Inledningsfrågor;

Hur gammal är du?

Berätta om ditt yrke? (På skolbiblioteksservice och som bibliotekarie)

Frågor knutna till uppsats

Hur kan biblioteket jobba för (att främja) integration?

Hur kan biblioteket jobba läsfrämjande för att stärka integration?

Hur kan besökare med annan etnisk härkomst tas till vara?

Egna frågor:

Vad finns det för möjligheter till integrationsarbete på biblioteken?

Vad finns det för hinder för integrationsarbete på biblioteken?

Varför bör biblioteken jobba med integration?

På vilket sätt kan biblioteket bistå personer med annan etnisk härkomst?

Modersmåslärarnas dag vad är det?

Hur fungerar ditt arbete mot Hedlundaskolan?

Är du med och beslutar över vilka böcker som ska finnas på biblioteket/skolan?

Hur går man till väga vid inköp av litteratur?

Ytterligare frågor;

Hur gör ni för att nå användare med utländsk bakgrund?

På vilket sätt är biblioteken en mötesplats för människor från olika kulturer?

Tror du att pojkar med utländsk bakgrund och flickor med utländsk bakgrund besöker biblioteket i samma utsträckning? (Ursprungligen kvinnor och män?)

Slutfrågor;

Finns invandrargrupper som är svårare att nå en andra?

Hur kan biblioteken bidra till att öka svenskars kunskap om andra kulturer?

Tillägsfråga....

Är det någonting viktigt som du anser att jag har missat eller som du skulle vilja lägga till?

Inledningsfrågor;

Vad heter du?

Hur gammal är du?

Berätta om ditt yrke?

Frågor knutna till uppsats;

Hur kan biblioteket jobba för att främja integration?

Hur kan biblioteket jobba läsfrämjande för att stärka integration?

Hur kan besökare med annan etnisk härkomst tas till vara?

Egna frågor:

Vad finns det för möjligheter till integrationsarbete på biblioteket?

Vad finns det för hinder för integrationsarbete på biblioteket?

Varför bör biblioteket jobba med integration?

Finns personal på biblioteket med annan etnisk härkomst?

På vilket sätt kan biblioteket bistå personer med annan etnisk härkomst?

Ytterligare frågor;

Hur gör ni för att nå användare med annan etnisk härkomst?

På vilket sätt är biblioteket en mötesplats för människor från olika kulturer?

(Socialt centrum, Kunskapscentrum, Informationscentrum, Kulturellt centrum)

Upplever du att pojkar med annan etnisk härkomst och flickor med annan etnisk härkomst besöker biblioteken i samma utsträckning?

Slutfrågor;

Vad skulle ni vilja göra vad avser mångfaldssatsningar (Om ni hade större ekonomiska resurser?)

Upplever du att det finns invandrargrupper som är svårare att nå en andra?

Hur kan biblioteken bidra till att öka svenskars kunskap om olika kulturer?

Frågor knutna till projektet biblioteket mitt i Världen

Har något liknande projekt bedrivits tidigare som rör integration och läsfrämjande arbete i Umeå?

Vad har du för förväntningar/förhoppningar på projektet Biblioteket mitt i Världen?